

KUULOLIITON JULKAISU 1 • 2017

kuuloviesti

**KAARI UTRIO ASUU
KAUKANA MELSKEESTÄ**

**KUNTOUTUS AUTTOI
ETEENPÄIN**

**SENIORITKIN KUULUVAT
TIETOYHTEISKUNTAAN**

Hyvinvointi

ERKKI AHONEN

TOMI KONTIO

KANNEN KUVA: TOMI KONTIO

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Lyhyesti
- 5 Puheenjohtajan palsta
- 6 Terveystietoa
- 8 Lukijat tyytyväisiä Kuuloviestiin
- 10 Kakkostyypin diabetes on monen tekijän summa
- 12 Kuntoutus auttoi eteenpäin
- 14 Senioritkin kuuluvat tietoyhteiskuntaan
- 17 Kolumni: Korvantausia
- 18 Reportteri: Kaari Utrio
- 20 Teknoviesti
- 21 Kirjat: Kadonnut Lempi
- 24 Kentältä
- 26 Kuntoutuskurssit
- 30 Kopola tiedottaa
- 33 Ilmoitukset
- 38 Ristikko
- 39 Ledaren

SEURAAVAN LEHDEN
TEEMANA ON
YKSINÄISYYS.
LEHTEÄ VARTEN
TOIMITETTAVAN AINEISTON
TULEE OLLA TOIMITUKSESSA
VIIMEISTÄÄN
13.3.2017.

Kuuloliitto ry:n julkaisu
82. vuosikerta, 6 kertaa
vuodessa.

Kuuloliitto ry
Ilkantie 4, 00400 Helsinki
Puh. (09) 5803 830
kuuloviesti@kuuloliitto.fi

Vastaava päätoimittaja
Pekka Lapinleimu
p. 040 8232 471

Päätoimittaja
Juha Hietala
p. 050 569 7978

Toimitus
Erkki Ahonen, p. 040 5608 322

Toimitusneuvosto
Merja Mäkinen pj.
Erja Linkki
Leena Olsbo-Rusanen

**Kuuloviestin tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
044 752 5565 tai
www.kuuloliitto.fi

Tilaushinta 35 € vsk muille kuin
jäsenille, kappalehinta 6 €

Ilmoitusmyynti
Tuplas Oy, p. 0400 955 295
Ilmoitusaineistot:
info@tuplas.fi

Sivunvalmistus
Joutsen Media Oy/Mira Tuovinen

 Kuuloliitto ry

www.kuuloliitto.fi
www.kuulosuoja.fi
www.kuulokynnys.fi
www.moottorikorvat.net

ISSN-L 0023-5741
ISSN 0023-5741 (painettu)
ISSN 2242-6752 (verkkolehti)

Painopaikka:
Erweko Oulu

”Itsenäisyyden juhluvuotta vietettäessä tulisi nostaa esiin saavutusten ohella myös kehittämisen kohteita.”

Hyvinvointia yhdessä toimien

Tänä vuonna vietetään itsenäisen Suomen satavuotisjuhlaa. Myös Kuuloliiton ja kuulovammaisalan historia ulottuu itsenäistymisen vuosiin saakka, kauemminkin. Jo vuonna 1918 haettiin toimintamallia Saksasta ja 1926 perustettiin kaksikielinen Huonokuuloisten Suojaamisyhdistys – Skyddsföreningen för Lomhörda. Neljä vuotta myöhemmin sai alkunsa järjestö, joka nykyisin tunnetaan Kuuloliittona. Kuuloviestinkin historia yltää aina vuoteen 1934 saakka.

Sadan vuoden aikana kuulovammaisten palvelut ovat Suomessa kehittyneet kansainvälisesti vertailtuna huipputasoisiksi. Vielä itsenäisyyden alkuvuosina apuvälineitä ei käytännössä ollut, vaan hyödynnettiin näkökuuloa, huulitalukua jonkin verran laajempaa kommunikaatiomenetelmää. Talvi- ja jatkosodan seurauksena kuulovammat yleistyivät, mikä johti laajoihin seurantoihin ja lainsäädännöllisiin muutoksiin. Silti kuulokojeiden saaminen huonokuuloisten saataville vaati vielä vuosikymmenten aktiivisen työn. Kuuloliitto oli pitkään eturintamassa kehittämässä kuulovammaisten kuntoutuspalveluja, mutta viime vuosina painopiste on siirtynyt yhä enemmän palvelujen tuottamisesta edunvalvontaan.

Itsenäisyyden juhluvuoden teemana on Yhdessä. Vaikka sadan vuoden aikana on tapahtunut paljon myönteistä kehitystä, on kuulovammaisilla edelleen haasteita osallistua monilla elämänalueilla. Huonokuuloiset eivät vielä ole yhdenvertaisessa asemassa esimerkiksi työelämässä – töiden saanti on valtaväestöön verrattuna selvästi vaikeampaa. Myös varsin pienet puutteet palveluissa ja tiloissa saattavat tehdä kommunikaatiosta ja yhdessä olosta vaikeaa. Onkin tärkeää, että juhluvuotta vietettäessä muistetaan saavutusten ohella tuoda esiin myös asioita, joissa olisi vielä kehitettävää.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö korosti uudenvuodenpuheessaan, että oma hyvinvointi tulisi turvata ensin ja auttaa sitten muita mahdollisuuksien mukaan. Moni huonokuuloinen painii tälläkin hetkellä erilaisten arjen ongelmien kanssa, joita ei välttämättä pysty itse ratkaisemaan. Yhdistyksillä ja Kuuloliiton tapahtumilla voi olla suuri merkitys yhteisyyden kokemiseen ja voimaantumiseen. Joskus pelkästään se, että näkee toisia samassa elämäntilanteessa olevia huonokuuloisia, voi vaikuttaa käänteentekevästi. Toivottavasti mahdollisimman moni jäsen osallistuu tänä vuonna Kuuloliiton toimintaan, joko paikan päällä tai sitten netissä.

Tämän vuoden lokakuussa järjestetään liittokokous, jossa päätetään muun muassa Kuuloliiton tulevasta strategiasta. Yhtenä keskeisenä vaikuttamisen kohteena tulee varmasti olemaan sote- ja maakuntauudistus. Vammaisjärjestöt ovat nyt suuren haasteen edessä: kuinka varmistaa, että palveluiden käyttäjät ovat yhdenvertaisessa asemassa asuinpaikasta ja henkilökohtaisista voimavaroista riippumatta. Järjestöjen voimakas arvopohjaisuus mielestäni korostuu, sillä uudistusta ovat ohjanneet pitkälti taloudelliset lähtökohdat. Kuuloliitto jatkaa edelleen työtä sen puolesta, että kuulon apuvälineet olisivat mahdollisimman monen niistä hyötävän kuulovammaisen saatavilla.

JUHA HIETALA

Kansainvälinen kuulopäivä 3.3.2017

Maailmanlaajuista WHO:n kuulopäivää vietetään jälleen maaliskuun alussa, 3.3. Tämän vuoden teemoina ovat kuulovamman aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä kuulonkuntoutukseen tehtävien investointien hyödyllisyys. Kuulopäivää vietettiin ensimmäisen kerran vuonna 2007.

Euroopan parlamentissa järjestetään 1.3 kuulopäivään liittyvä keskustelutilaisuus, jota isännöi kuuro europarlamentaarikko **Helga Stevens**. Eurooppalainen kuulovammaisalan kattojärjestö EFHOH, johon myös Kuuloliitto kuuluu, on mukana tapahtumassa.

Kuuloliitto tulee julkaisemaan mediatiedotteen päivään liittyen helmi-maaliskuun vaihteessa. Toivomme, että yhdistykset mahdollisuuksiensa mukaan nostaisivat päivän esiin omissa kanavissaan ja tapahtumissaan.

WHO julkaisee päivään liittyvää englanninkielistä aineistoa osoitteessa:
www.who.int/pbd/deafness/world-hearing-day/en/

Lauantaina 25.2.2017 on kulunut 60 vuotta siitä, kun ranskalaiset lääkärit André Djuorno ja Charles Eyriès ensimmäisen keran stimuloivat kuulohermoja sähköisesti elektrodin avulla.

60 vuoden takaisista ajoista tekniikka on kehittynyt hurjasti, ja Suomessa nykyisten kaltaisia monikanavaisia sisäkorvaistutteen leikattu vuodesta 1995. Nykyään istutuskäyttäjää on maailmanlaajuisesti noin 400 000 ja Suomessakin jo yli 1300.

Eurooppalainen sisäkorvaistutuskäyttäjien kattojärjestö EURO-CIU sekä Kuuloliiton CI-tukiverkosto-projekti toivottavat kaikille sisäkorvaistutuskäyttäjille ja heidän läheisilleen mitä mainiota kansainvälistä sisäkorvaistutepäivää.

Sosiaalisessa mediassa päivää voi viettää lauantaina 25.2.2017 jakamalla valokuvan, pienen tarinan tai vaikka runon sisäkorvaistutteen liittyen. Kuvien ja juttujen yhteydessä voi käyttää aihetunnisteita #sisäkorvaistutepäivä2017 ja #CochlearImplantDay.

Liittokokous syksyllä 2017

Liiton sääntömääräinen liittokokous järjestetään lokakuun 21.–22. päivä Helsingissä. Kokouksessa valitaan uudet jäsenet liittohallitukseen ja liittovaltuustoon sekä päätetään liiton toiminnan suuntaviivoista. Ensimmäinen virallinen kutsu liittokokoukseen julkaistaan Kuuloviestissä kesäkuussa 2017. Yhdistyksissä ja piireissä valmistautuminen liittokokoukseen alkaa jo vuoden alussa.

Yhdistykset valitsevat liittokokousedustajansa keväällä

Yhdistykset valitsevat liittokokousedustajansa vuoden alussa järjestettävissä kevät- /vuosikokouksissaan sekä päättävät heidän matka- ja majoituskorvauksistaan. Liitto vastaa kokouksen muista kuluista.

Ehdokkaat liittovaltuuston ja hallituksen jäseniksi

Kevät-/vuosikokouksessa yhdistykset voivat nimetä ehdokkaansa valtuuston varsinaisiksi ja varajäseniksi. Näistä ehdokkaista piirien neuvottelukunnat tekevät esityksensä valtuuston jäseniksi ja varajäseniksi. Neuvottelukunnat kokoontuvat maaliskuun huhtikuussa.

Vammaisten asemassa puutteita

Yhdenvertaisuusvaltuutettu teki vuoden 2016 aikana selvityksen vammaisten henkilön kokemasta syrjinnästä ja epäoikeudenmukaisuudesta. Selvityksen perusteella kohdennettuja toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden parantamiseksi ei koeta tarpeellisina, vaan nähdään, että hyvinvointivaltion tarjoama tukiverkko pitää vammaista henkilöistä huolen.

Yli puolet kyselyn vastaajista on sitä mieltä, että asenneilmapii-ri vammaisia kohtaan Suomessa on huono tai erittäin huono. Vastaajista yli 60 prosenttia kertoo kokeneensa syrjintää jollakin elämänalueella viimeisen vuoden aikana. Useimmin mainitut syrjintäperusteet ovat vammaisuus, terveydentila ja ikä. Varsin harva kokee tietävänsä oikeutensa, jos kohtaa syrjintää tai häirintää.

Vammaisten ihmisten työmarkkinoille osallistuminen on vähäistä, vaikka heillä on verrattain hyvä koulutustaso. Lähes puolet vastaajista oli eläkkeellä. Suurin osa vastaajista katsoi, että vammaisuus asettaa työnhakijan heikompaan asemaan yhtäläisistä taidoista ja pätevyydestä huolimatta. Noin 60 prosenttia oli sitä mieltä, että asenneilmapii-ri vammaisia ihmisiä kohtaan on työpaikoilla huono tai erittäin huono. Syrjinnästä tehdään vain harvoin ilmoitusta.

Lähde: Yhdenvertaisuusvaltuutettu
www.syrjinta.fi/vammaisselvitys

HYVINVOINTIA TULKKAUKSELLA

Käyn säännöllisesti vesijumpassa varsin mielenkiintoisessa paikassa, entisessä Kelan kuntoutuskeskus Petreassa. Samaisessa turkulaisessa laitoksessa sijaitsee myös Kelan tulkkivälitys. Tavakseni on tullut tilata kirjoitustulkki altaan reunalle, ja pienen alkukankeuden jälkeen oikeus tulkkaukseen uima-altaan reunalla on alkanut sujua. On ollut jotenkin hymyilyttävää tilata tulkki juuri tulkkivälityksen pääpaikkaan. Yllättäen minulle selvisi myös, että kuulevat vesijumpakaverit ovat alkaneet ottaa silmälasit mukaan altaalle – voidakseen paremmin lukea tulkkeen. Heille se on ihanaa luksusta, ja olenkin saanut selittää, ettei tulkki tule automaattisesti paikalle, vaan hänet pitää minun erikseen tilata. Ja ettei ihan joka iikalla tällaista oikeutta olekaan, vain kuulovammaisella.

Minun hyvinvointiini on tulkkipäätös vaikuttanut erittäin myönteisesti. Vesijumpasta ei voi laiskuuttaan luistaa, koska tietää, että tulkki odottaa. Toki hänet voi perua, mutta jos ei ole syytä, peruminen tuntuu todella pahalta.

Meistä kuulovammaisista suurimmalla osalla on oikeus saada tulkkipäätös. Sen hakeminen on myös tehty varsin helpoksi, ei tarvitse kuin täyttää pari Kelan lomaketta ja hankkia asiantuntijan lausunto tulkkauksen tarpeesta. Sellaisena voi toimia kuulokeskuksen kuntoutusohjaaja tai muu vastaava, esimerkiksi tuttu korvalääkäri, joka pystyy arvioimaan tulkkipäätöksen hakijan kuulon. Tulkin tilaaminenkin on tehty mahdollisimman helpoksi, tilata voi soittamalla, tekstiviestillä tai sähköpostilla. Usein kysytään, voiko tulkin tilata minne vain, ja vastaus on, kyllä voi. Tähän asti eksoottisimmat näkemäni tulkkauspaikat ovat olleet saunassa, uima-altaalla, jouluaamun hartauksessa kirkossa klo 7 aamulla, keskellä metsää, toisella puolella maailmaa...

Suomi täyttää tänä vuonna sata vuotta. Juhlinta alkoi jo uudenvuodenyönä. Me voisimme jokainen tehdä itsellemme uudenvuodenlupauksen: hankitaan tulkkipäätös ja tilataan tulkeja joko henkilökohtaisena tai yleisötulkkauksena kaikkialle, mihin menemme ihmisten pariin, tänä Suomen juhlavuotena. Tehdään itsemme näkyväksi tulkkauksella. Ei väliä, onko tulkki viitotun puheen vai kirjoitustulkki. Hän on ammattilainen meidän apunamme ja oikeutettu tulemaan kuluitta kanssamme mukaan juhliin, teatteriin, museoon, konsertteihin, käytännössä joka paikkaan, jossa tulkkausta tarvitsemme. Tulkin voi tilata, vaikka tilaisuudessa olisi induktiosilmukka. Kuukaan tapahtumanjärjestäjä ei saa torjua tulkkia tilaisuudesta; tällöin kun puututtaisiin meidän ihmisoikeuksiimme.

Rohkeasti vain siis tilaamaan tulkkeja elämämme menoihin!

EIJA ISAKSSON

Terveydeksi-palsta tarjoaa ajankohtaista tietoa kuulosta ja terveydestä. Kokonaisvaltainen hyvinvointi on monen tekijän summa, johon vaikuttavat muun muassa ihmissuhteet, uni, ravinto ja liikunta.

MITEN VEGAANIKSI TULLAAN?

Omien käsitysten muuttuminen, empatia ja eläintuotteiden käytön sopimattomuus tietoihin ja todellisuudenkuviin ovat syitä vegaaniksi päättymisen taustalla. Niitä esittelevät ja erittelevät **Mia Takulan** toimittamassa *Elämäni vegaanina* -kirjassa 14 erilaisista ihmistä.

Vegaanius on eläintuotteiden välttämistä ruuassa, pukeutumisessa, kosmetiikassa ja esimerkiksi siivouksessa. Vegaaniuden puolesta puhutaan monenlaisista lähtökohdista käsin: joillakuilla se on osa eläinoikeusajattelua, toisilla tietoisuutta eläintuotteiden tuotannon ympäristövaikutuksista. Elämä vegaanina voi alkaa kapinana, aktivismina tai elämänmuutoksena.

Vegaanien, kuten kaikkien muidenkin, ruokavaliot poikkeavat toisistaan paljon. Lautasella voi olla perunoita ja nakkeja, läjä pastaa, eineksiä, kausituotteita, koti- tai ravintolaruokaa. Joidenkin kohdalla vegaaniruoka yhdistyy saumattomasti terveelliseen elämäntapaan. Toisaalta myytti siitä, että aktiiviliikkujat ja varsinkin kilpaurheilijat tarvitsisivat lihaa ja maitotuotteita, elää yhä. Kuten thainyrkkeilyn maailmanmestaruuden 90-luvulla voittanut **Harri Nieminen** urheilijaruokavalioon liittyviä mielikuvia kommentoi,

lihan ja maidon tuottajat mainostivat valmennus- ja fysiologiakirjallisuudessa vielä kymmenen vuotta sitten paljon. Sillä on ollut vaikutusta myös siihen, millaisia ravitsemusneuvoja urheilijoille on annettu.

Huoli toislajisten eläinten (eli muiden kuin ihmisten) terveydestä liittyy monien haastateltujen veganismiin. Fyysisen pahoinvoinnin lisäksi huolta kannetaan myös mielenterveydestä. Jotkut haastateltavista ovat ottaneet huoltaakseen entisiä tuotantoeläimiä. Kirjassa kerrotaan sioista, kanoista ja lehmistä, jotka ovat alkaneet elää omaa elämäänsä. Käy selväksi, että eläimellä kuin eläimellä on mieli ja se on otettava vakavasti.

Elämäni vegaanina -kirjan avulla pystyy myös hahmottamaan muutoksia Suomen eläinoikeusliikkeissä sekä esimerkiksi kuluttaja- ja ruokakulttuurissa. Vuonna 2017 vegaanius on esillä enemmän kuin aiemmin, mutta moninaisen ilmiön juuret ovat kauempana – esimerkiksi kirjassa haastateltujen nopeissa tai hitaissa päätöksissä elämästä vegaanina.

Mia Takula: *Elämäni vegaanina: 14 ihmistä huipulla*, Into Kustannus, 2017.

MELUHERKKYYS JA AIVOJEN KUULOTOIMINNOT

Ympäristön äänet aiheuttavat joillekin henkilöille epämukavia tuntemuksia. Meluherkkyyden taustoja selvittäneen tutkimuksen tulokset vahvistavat näkemystä siitä, että meluherkkyys ei johdu vain negatiivisesta asenteesta melua kohtaan.

Meluherkkyys näkyy aivojen äänenkäsittelyssä. Meluherkkien koehenkilöiden kuulojärjestelmä reagoi muita henkilöitä heikommin uusiin ääniin toistuvien äänien joukossa. Reaktio on heikko erityisesti silloin, kun uusi ääni on muita häiritsevempi. Kuulojärjestelmän toiminta heikkenee, jotta henkilö ei ylireagoisi yllättäviin häiriöääniin. Näin ollen meluherkkien ihmisten on vaikea ennakoida ääniympä-

ristön muutoksia. Aiemmissa tutkimuksissa meluherkkyyttä ei ole pystytty liittämään yhtä suoraan aivojen kuulojärjestelmän toimintaan.

Meluherkät henkilöt ovat muita alttiimpia melun terveyshaitoille, kuten unihäiriöille ja sydänsairauksille. Meluherkkyyttä ei aina huomioida esimerkiksi asuin- ja työtilojen äänisuunnittelussa.

Tutkimustuloksesta tiedotti Helsingin yliopisto. Marina Kliuchko, Marja Heinonen-Guzejev, Peter Vuust, Mari Tervaniemi, Elvira Brattico: A window into the brain mechanisms associated with noise sensitivity, Scientia Reports.

SALAATIT VUODEN 2017 VIHANNEKSIA

Salaattien valikoima on monipuolistunut ja suosio sitä myöten kasvanut. Suomalaisilla ruokailijoilla on kuitenkin vielä kirittävää verrattuna Etelä- ja Keski-Euroopan sekä Aasian maihin. Siksi Kotimaiset Kasvikset ry ja Puutarhaliitto ry ovat nimenneet salaattiryhmän vuoden 2017 vihanneksiksi.

Salaattilajeja on ainakin 50 – niiden määrä vaihtelee eri lähteissä. Salaatteina käytettyihin kasveihin kuuluu perinteisiä lehtisalaatteja, kaalikasveja ja pinaatteja. Määritelmänä salaatti tarkoittaa tuoreena syötäviä pehmeitä ja rapeita lehtiä. Monet kaalien sukuun kuuluvat salaatit – esimerkiksi paksoi ja tatsoi – kestävät myös kuumennusta.

Salaattiryhmän kasvit ovat maultaan ja väreiltään toisiaan täydentäviä. Rucola eli sinappikaali, endiivit ja sikurit ovat kirpeitä, lehtisalaatit puolestaan mietoja ja pehmeitä. Salaattien ravitsevuutta voi tulkita niiden väristä: pääsääntö on, että mitä vihreämpi tai punaisempi salaatti on, sitä ravitsevämpi se on.

Salaatteina voi käyttää myös villivihanneksia, joista monet ovat tavanomaisia rikkakasveja. Salaattivihanneksiksi sopivat esimerkiksi piharatamo, poimu-lehdet, voikukanlehdet ja vuohenputki. Villivihannesten tunnistaminen vaatii kuitenkin varmuutta. Esimerkiksi vuohenputken näköiset hukanputki, myrkkycatko ja myrkkycykeiso ovat myrkyllisiä. Parhaimmillaan suurin osa villivihannesten lehdistä on nuorina.

Kotimaiset Kasvikset ry: www.kasvikset.fi

KUVALÄHDE: KOTIMAISET KASVIKSET RY

Paksoi eli pinaattikiinankaali on nauriin kanssa samaan lajiin kuuluva lajikeryhmä. Lehdet ruoteineen tarjoillaan useimmiten paistettuna tai höyrytettynä.

Lukijat tyytyväisiä Kuuloviestiin

Kuuloviestin lukijat antoivat lehdelle arvosanaksi 8 ½. Lehden 5 / 2016 mukana toimitettuun kyselyyn vastasi lähes tuhat lukijaa.

Kuuloviestiä luetaan ahkeraan: lähes kaikki vastaajat lukevat jokaisen lehden. Yleisimmin Kuuloviestin lukemiseen käytetään aikaa puolesta tunnista tuntiin (n. 40 % vastaajista), ja noin kolmannes selviää urakasta 15–30 minuutissa. Reilu viidennes vastaajista lukee lehteä kuitenkin yli tunnin. Kuuloviesti luetaan myös melko tarkkaan: lähes 60 prosenttia vastaajista lukee koko lehden ja neljännes noin puolet lehdestä.

Kuuloviesti päättyy usein lukemisen jälkeen kierrätykseen: 36 prosenttia heittää lehden pois. Lähes neljännes lukijoista antaa lehden jollekin toiselle henkilölle luettavaksi. Kuuloviestin lukijamäärän voikin tämän tuloksen perusteella olettaa olevan jonkin verran suurempi kuin lehden varsinainen levikki. Kuuloviestin nykyistä ilmestymistiheyttä lähes kaikki vastaajat pitivät sopivana.

Kuuloviestin sisällöistä kaikkein tärkeimmiksi osa-alueiksi nousivat selvästi kuulovammaisalaa koskeva uutisointi ja Terveystietopalsta. Myös henkilöhaastattelut ja liiton asioista tiedottaminen koettiin varsin tärkeinä. Teknoviesti-palsta ei ole kaikille lukijoille kovin merkityksellinen: noin 40 % lukijoista arvioi palstan ei-tärkeäksi. Myöskään ristikköä ei pidetty sisällön kannalta keskeisenä, vaikka se onkin aiemmin saanut kiitosta palautelomakkeissa.

Kuuloviestiä pidetään helppolukuisena ja tietoa tarjoavana lehtenä: noin puolet vastaajista oli asiasta täysin samaa mieltä. Vastaavasti myös lehden ulkoasua pidettiin varsin onnistuneena. Ainoastaan mainosten nykyisen määrän sopivuudesta oltiin jossain määrin eri mieltä (7 %).

Lukijakysely paljastaa, että Kuuloviesti on edelleen keskeinen viestintäkanava jäsenistölle. Uutisointia seuraa Kuuloliiton verkkosivuilla kuukausittain tai useammin vain 26 prosenttia vastaajista. Neljännes vastaajista on mukana Facebookissa, mutta tästäkin joukosta vain 35 prosenttia seuraa Kuuloliiton Facebook-sivua.

Lukijakyselyn naisvaltaisen (68 %) vastaajajoukon keski-ikä oli 72, mikä on hyvin lähellä Kuuloliiton jäsenistön keski-ikää. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 982 lukijaa. Noin puolet vastaajista oli Etelä-Suomesta, kolmannes Länsi-Suomesta ja vajaa viidennes Itä-Suomesta. Melkein kaikki vastaajat saivat lehden Kuuloliiton jäsenetuutena (96 prosenttia).

Odotettua suuremmasta vastaajamäärästä johtuen toiveita Kuuloviestin sisällöille ei ehditty käydä läpi lehden ilmestymiseen mennessä.

Vastanneiden kesken arvottiin neljä kappaletta Otavamedian lehtilahjakortteja. Voittajat ovat:

Tuula Kinnunen Kuopiosta
Sakari Härkönen Nuijamaalta
Taisto Orjasniemi Kemistä
Lauri Petäjäjärvi Saariharjulta

Itä-Suomen poliisilaitoksen palvelupistesilmukat vähällä käytöllä

Itä-Suomen poliisilaitos hankki viime syksynä Kuopion, Mikkelin ja Joensuun poliisiasemille palvelupistesilmukat. Silmukoille on kuitenkin ollut hyvin vähän käyttäjiä.

– Meillä ei ole silmukoista lainkaan käyttökemusta, sillä yksikään asiakas ei ole pyytänyt niiden käyttöä. Opastekyltit ovat kyllä selvästi näkyvillä ja asiasta on lisäksi informoitu Itä-Suomen poliisilaitoksen nettisivuilla, kertoo apulaispoliisipäällikkö Itä-Suomen poliisilaitokselta.

Monet poliisin lupapalveluihin liittyvät asiat voi nykyään hoitaa sähköisesti. Nykänen poh-tiikin, käyttävätkö huonokuuloiset palveluja pääasiassa netissä, mikä selittäisi olematto-man käyttäjämäärän.

Palvelupistesilmukat hankittiin Itä-Suomen poliisilaitokselle yksittäisen asiakaspalautteen perusteella, sillä Nykäsen mukaan asiaan ei liittynyt minkäänlaisia kustannuskysymyksiä: palvelupistesilmukat ovat hinnaltaan varsin edullisia.

Poliisilaitos oli alkuvaiheessa yhteydessä Kuopion kuuloon, joka perehdytti kuulovam-maisuuteen liittyviin asioihin ja induktiosil-mukan toimintaan. Laitteiden hankkimisen jälkeen poliisilaitoksen henkilökunta myös harjoitteli silmukoiden käyttöä.

– Laite on periaatteessa käytettävissä muu-allakin kuin lupapalveluissa, sillä se on helppo siirtää paikasta toiseen.

Kuopion poliisilaitoksen lupapalveluissa silmukasta tiedotetaan näkyvästi.

Nykäsen mukaan tällä hetkellä palvelupis-tesilmukoita ei juuri ole muilla Suomen poliisi-laitoksilla.

Hän kertoo, että silmukat voitaisiin hankkia periaatteessa kaikille alueen 15 poliisiasemal-le, mutta vähäisen käyttäjämäärän takia tämä ei tunnu järkevältä.

– Virastossa on tietysti monenlaisia ohjeita nähtävillä, joten edelleen pitää pohtia, saatai-siinko tieto silmukoista selvemmin näkyville. Toivomme, että saisimme myös enemmän asia-kaspalautetta aiheesta.

Palvelupistesilmukka on induktiosilmukajärjestelmä, josta ääni siirtyy suoraan t-asen-nolla varustettuun kuulokojeeseen. Kiinteästi asennettavien palvelupistesilmukoiden lisäksi on nykyään saatavilla akkukäyttöisiä siirrettäviä silmukoita. Siirrettävä järjestelmä sisältää yleensä kelattavan silmukajohdon, induktiosilmukavahvistimen ja mikrofonin tai useampia. Siirrettävä palvelupistesilmukka voidaan helposti viedä kulloinkin tarvitta-vaan palvelupisteeseen. Palvelupistesilmukan käyttömahdollisuudesta kerrotaan T-merkillä.

www.poliisi.fi/ita-suomi

Kakkostyypin diabetes on monen tekijän summa

Tyypin kaksi diabetes on yksi nopeimmin yleistyvistä kansansairauksistamme. Diabetesliiton ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikan mukaan jo pienestäkin painonpudotuksesta on hyötyä sairauden ennaltaehkäisyssä ja hoidossa.

Kakkostyypin diabeetikoita on Suomessa noin 300 000. Tietämättään sairastavia arvioidaan olevan 150 000. Pirjo Ilanne-Parikan mukaan syyt sairauden voimakkaalle kasvulle löytyvät perintö-, elintapa- ja ympäristötekijöistä.

– Taustalla on muun muassa kaupungistuminen ja istumatyön lisääntyminen. Vaikka vapaa-ajan liikunta on tärkeässä roolissa, niin sillä ei välttämättä voi korvata istumatyön haittoja. Monet muutkin tekijät ympäristösämme vaikuttavat sairauden syntyyn. Esimerkiksi ruokakulttuurimme on muuttunut. Annoskoot ovat kasvaneet, ja ruoka on entistä enemmän esillä kaikkialla. Yksilötasolla erilaiset stressitekijät ja uniongelmat voivat osaltaan vaikuttaa sairauden syntyyn.

Ylipaino ja erityisesti vyötärölihavuus altistavat kakkostyypin diabetekselle. Ylimääräinen energia varastoituu rasvaksi sisäelimiin. Maksan rasvoittumisen seurauksena insuliinin tarve kasvaa. Haimaan kertyvä rasva heikentää puolestaan insuliinin eritystä.

– Ylipainossa on kyse energian saannin ja kulutuksen epäsuhdasta. Jos naisen vyötärömitta on yli 90 cm ja miehen yli 100 cm, verensokerit kannattaa mittaattaa.

Kakkostyypin diabetekseen sairastutaan Suomessa yhä nuorempana, mutta lapsilla sitä todetaan melko harvoin. Tyypillisesti sairastunut on yli 40-vuotias. Riski sairastua kakkostyypin diabetekseen on 40 prosenttia, jos toisella vanhemmista on kyseinen sairaus. Riski on peräti 70 prosenttia, jos sairaus on todettu molemmilla vanhemmilla.

– Mikäli tiedossa on perinnöllinen alttius, kannattaa verensokerit mittaattaa kolmen vuoden välein. Jos arvot ovat aavistuksenkin koholla, mutta vielä viitearvoissa, mittaus on hyvä tehdä vuoden välein, Ilanne-Parikka sanoo.

Diabetesliiton ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikka

Myös raskauden aikainen diabetes on lisääntynyt huomasti; se todetaan yli 10 prosentilla odottavista äideistä. Sairaus paranee yleensä synnytyksen jälkeen, mutta altistaa naisen myöhemmin puhkeavalle diabetekselle.

Diabetestyyppinä on useita erilaisia. Yhteistä niille on, että haima ei tuota tarpeeksi insuliinia, jolloin verensokeri kohoaa. Insuliini on haiman erittämä hormoni, joka säätelee veren sokeripitoisuutta. Sen tehtävänä on kuljettaa ravinnosta saatu sokeri verestä kudoksiin.

KAKKOSTYYPIN DIABETEKSEN OIREET ovat usein salakavalaa ja huomaamattomia.

– Tyypillisistä on, että sairaus löydetään sattumalta muun sairauden, esimerkiksi valtimosairauden, toteamisen yhteydessä. Joskus oireita voivat olla yleinen väsymys erityisesti aterian jälkeen, näköongelmat tai säryt ja puutumiset jaloissa.

Kakkostyypin diabeteksen hoidossa pyritään pitämään verensokeri, verenpaine ja veren rasva-arvot mahdollisimman normaalina.

– Mikäli henkilöllä on ylipainoa, jo 5-10 prosentin painonpudotuksesta on hyötyä. Oleellis-

ta on myös terveellinen ruokavalio, liikunta ja tupakoimattomuus. Näillä keinoilla sairautta voi pyrkiä ennaltaehkäisemään ja viivästä-
mään.

Jos lääkkeettömät keinot eivät tuo toivottuja tuloksia, aloitetaan lääkehoito.

– Yksilölliset vaihtelut ovat suuria. Toisella pelkkä painonpudotus voi auttaa siihen, ettei lääkkeitä tarvita.

Liikkumisessa oleellista on arkiaktiivisuuden lisääminen.

– Kannattaa valita rappuset hissien sijaan ja välttää liiallista istumista. Puolentunnin kävely päivittäin tai muu itsestä mukava liikuntamuoto sekä kuntosaliharjoittelu tai lihaskuntjumppa tukevat painonhallintaa. Ikäihmisillä tärkeitä ovat tasapainoa ja liikkuvuutta lisäävät harjoitukset.

Keinoja kakkostyyppin diabeteksen ennaltaehkäisyyn ja hallintaan on olemassa yhä enemmän.

– Uusien diabetekseen sairastuneiden määrä on korkea, muttei jatkuvassa nousussa. Voimakkainta nousu on tällä hetkellä yli 70-vuotiaiden kohdalla. Nykyisin diabetesta sairastavat elävät kuitenkin pidempään kuin vielä 10-20 vuotta sitten. Lääkitys on kehittynyt, sairauden hoito on tehokkaampaa, ja se löydetään yleensä riittävän ajoissa. Yleinen tietämys on lisääntynyt ja tutkimuksiin osataan hakeutua. Riskiryhmiä seulotaan myös työterveyshuollossa, Ilanne-Parikka kertoo.

RIITTÄMÄTTÖMÄSTI HOIDETTUNA kakkostyyppin diabetes altistaa useille muille sairauksille, erityisesti sydänveritulpalle ja aivoverenkier-
ron häiriöille. Muita ovat esimerkiksi uniapnea, silmä-, munuais- ja hermojen sairaudet.

Kakkostyyppin diabetes kulkee usein käsi kädessä metabolisen oireyhtymän kanssa. Oireyhtymälle on tyypillistä kohonnut veren-
sokerin lisäksi kohonnut verenpaine, epäedulliset veren rasva-arvot, lisääntynyt hyytymistäpu-
mus, keskivartalolihavuus sekä kihti. Meta-
boliseen oireyhtymään liittyy suuri sydän- ja verisuonisairauksien vaara.

Myös alentuneen kuulon on todettu olevan kaksi kertaa yleisempää kakkostyyppin diabe-
testa sairastavilla.

– Tutkimustietoa kuulon ja diabeteksen yhteydestä on vielä vähän, mutta diabetes vaikuttaa hermostoon ja hiussuoniin – pois laskematta kuulohermoja ja kuuluelinten verenkiertoa. Harvinainen diabeteksen alaryhmä on niin sanottu MIDD-diabetes. Kyse on äidin kautta periytyvästä mitokondriotaudista, johon liittyy diabetes ja kuulohäiriö. Tätä diabetesmuotoa sairastaa Suomessa arviolta muutama sata henkilöä.

LISÄTIETOA KAKKOSTYYPIN DIABETEKSESTÄ

löytää esimerkiksi Diabetesliiton verkkosivuilta. Siellä on mahdollista tehdä testi, jolla voi kartoittaa oman riskin sairastumiseen. Diabetesliiton jäsenyhdistysten kautta on saatavilla vertaistukea.

– Kannattaa selvittää onko omalla paikkakunnalla yhdistys ja lähteä mukaan tapahtumiin. Julkaisemme myös Diabetes-lehteä ja erilaisia oppaita. Diabeteskurssit tarjoavat vertaistukea, tietoa ja vinkkejä eri-ikäisille diabeetikolle ja heidän läheisilleen.

Diabetesliiton neuvontapuhelin:

Neuvontapuhelin palvelee numerossa 0600 9 4454 joka arkipäivä (ma-pe) klo 9-13.

Puhelun hinta on 0,95 e / min + pvm.

Tee diabeteksen riskitesti osoitteessa:

www.diabetes.fi/riskitesti

Lisätietoa kuntoutuskursseista:

www.diabetes.fi/kuntoutus

Sähköpostilla: pirkko.toivonen@diabetes.fi

Vinkkejä liikkumiseen ja terveelliseen ruokavalioon:

www.ukkinstituutti.fi

www.pienipaatospaivassa.fi

www.kkiohjelm.fi (Kunnossa kaiken ikää -ohjelma)

Diabetesliitto
Diabetesförbundet

Itämeren Ruokakolmio ry
Förenade Hälsohuset rf

Itämeren ruokakolmio on syntynyt Diabetesliiton, Sydänliiton ja Itä-Suomen yliopiston ravitsemusasiantuntijoiden yhteistyönä.

Kuntoutus auttoi eteenpäin

Kävelemme Vanhan Rauman kapealla kadulla. On tammikuun pimeä ilta, joten talojen yksityiskohtia ei näe ihailla. näyttää tietä Kuninkaankadulla.

– Mää ole paljaskonttine raumlaine syntyjäni, hän sanoo.

Aulikki työskentelee Rauman pääkirjastossa kirjastovirkailijana. Hän on toiminut 30-vuotiaasta saakka kirjastoalalla.

– Työssäni hyllytän palautettuja aineistoja ja kirjoja. Karhuan myös palauttamattomia kirjoja, jos ihmiset ovat unohtaneet niitä palauttaa ja tarkistan maksujen tiloja. Asiakaspalvelua on lukusalissa puolisen tuntia päivässä.

Toista oli ennen. Aulikki toimi asiakaspalvelussa. Uusi kirjastorakennus valmistui Alfredinkadulle vuonna 2004.

– Menimme uuteen kirjastotaloon töihin. Siellä kaikui enemmän ja asiakaspalvelutiski on leveämpi. Kaikki äänet kuuluvat ympärillä. En itse sitä niin tajunnut, mutta työkaverit kysyivät: Etkö sä kuule? Kauhea stressikin iski. En oikein pärjännyt siinä työpisteessä ja siirryin siksi näihin muihin työtehtäviin.

AULIKIN PELASTUS OLI KUNTOUTUS. Siitä hän mainitseekin usein haastattelun yhteydessä.

– Sain ensimmäisen kuulokojeen 35-vuotiaana. Meni melkein viisitoista vuotta kun sain toisen kojeen. Se oli hieno juttu! Minulla oli kyllä hieman kuulovammaa jo lapsena, mutten tarvinnut kojetta. Myöhemmin minulla todettiin keskivaikea kuulovamma.

– En olisi työelämässä ilman kuntoutusta. Pääsin vuosituhannen alussa Kelan maksamalle työikäisten kuntoutuskurssille Valkeaan taloon Helsinkiin. Kaikki kuntoutuskurssin työntekijät tekivät siellä parhaansa ja voin sanoa, että korvalääkäri pelasti minut takaisin työelämään, jossa olen voinut jatkaa - en olisi töissä ilman kuntoutusta. Suosittelen kaikille kuulon kuntoutusta!

– Kaikki tietävät työpaikalla huonosta kuulostani. Työkaverit ovat kivoja ja ystävällisiä.

Aulikki liittyi kuuloyhdistykseen 2000-luvun alussa ja hän on mukana Rauman Kuulon toiminnassa. Alussa hän meni tilaisuuksiin, jotka

olivat suunnattu työikäisille. Nyt hän on yhdistyksen hallituksen jäsen.

– Yhdistystoiminnassa voin ehkä vaikuttaa toisten huonokuuloisten asioihin. Jos saan joltain huonokuuloisten tai edes yhdenkin huonokuuloisen asiaa parannettua se antaa minulle paljon. Tietysti itse saan jonkin verran samalla vertaistukea muilta yhdistyksen jäseniltä, hän kertoo.

Aulikki asustaa sinkkuna Rauman keskustassa. Kaverina on Miska-poikakissa.

– Miska on 13-vuotias. Eläimet ovat minulle tärkeitä. Olen passiivinen jäsen eläinsuojeluyhdistyksessä.

PÄIVÄN RASITUKSISTA Aulikki saa voimaa levosta.

– Koetan levätä töistä palattuani tunnin verran. Ei tarvitse nukahtaa, kunhan vain ummistaa silmät.

– Lauantai on minulle lepäämispäivä. Sunnuntaina jaksaa sitten ja voi lähteä vaikka käymään jossain.

– Nautin televisiosta, varsinkin jos sieltä näkyy englantilaisia tai saksalaisia dekkareita. YLEn asiaohjelmia katson mielelläni, mutta usein vasta seuraavana päivänä kun sen saa tekstitettynä. Ystävien merkitys on suuri. Minulla on kaksi vanhempaa siskoa ja heidän kanssaan on tärkeää seurustella ja pitää yhteyttä.

– Minulle merkitsee kaikkein eniten ihmisuhteet ja työpaikka, ihan senkin takia kun minulla ei ole perhettä. Työ on suuri asia ihmisen henkiselle hyvinvoinnille.

Aulikin myönteinen elämänasenne siivittää eteenpäin. Hänen isänsä ja äitinsä olivat uskonnollisia, mutta eivät kuitenkaan tiukalla tavalla vaan he olivat hyvin avarakatseisia. Se näkyi arjen puheissa, kun he keskustelivat keskenään.

– Kun jompikumpi vanhemmistani puhui huolistaan lapsille, niin he usein muistuttivat itseään ja samalla meitä lapsia siitä, että meitä autetaan ”ylhäältä”. Olen oppinut luottamaan, että elämä kantaa vaikeuksien yli, kun vain luottaa siihen. Se on kulkenut ohjenuoranani läpi elämän, Aulikki sanoo ja katsahtaa kahvilan ikkunan valonauhaa.

AULIKIN HYVINVOINTIVINKIT

- Pidä yllä myönteinen elämänasenne
- Koeta olla loukkaantumatta tai ottamatta itseesi
- Lue kirjoja!
- Lemmikkieläimistä saat seuraa ja vuorovaikutusta
- Kulje luonnossa - liiku!
- Tapaa perhettä, läheisiä ja ystäviä
- Opi rentoutumaan
- Ilman naurua ja huumoria ei jaksaa

Senioritkin kuuluvat tietoyhteiskuntaan

Digitalisaation esitetään monissa yhteyksissä jakavan tietoyhteiskunnan kansalaiset kahtia. Usein kahtiajakautumisen oletetaan tapahtuvan syrjäytyvien ikääntyvien ja pärjäävien nuorten, ns. ”diginatiivien” välillä. Samalla kuitenkin unohtuu ikäihmisten moninaisuus sekä se, että yhteiskunnan esteet ovat murrettavissa.

Siirryttyään työelämästä eläkkeelle ja huomasi-
vat, miten hankalaksi tietokoneiden käyttö muuttui kun päivittäistä ATK-tukea ei ollut enää saatavilla. Itsenäisten käyttötaitojen kartuttamiseksi he menivät kurssille, josta heidät värvättiin mukaan *Ikäihmiset ja tietoyhteiskunta* -projektiin (2005–2009). Projektissa työstettiin Seniorien tietotuvan toimintamalli, jonka keskeisenä ajatuksena oli toteuttaa ympäristö, jossa tietoyhteiskuntataitoja opitaan koulutettujen vertaisten ohjauksessa. Niin syntyivät tietotuvat, joiden vertaisopastajina Ritva ja Timo ovat toimineet laskujensa mukaan yli 10 vuotta.

Tammikuussa Sandelsin senioritalon Kalliolan tietotuvassa Helsingissä olivat Ritva Wahlstén-Puska ja Timo Puskan lisäksi vertaisopastajat ja Ritva, Timo ja Matti kuuluvat pääkaupunkiseudulla toimivaan Enter ry:hyn, Jari ja Heikki taas toimivat opastajina Kalliolan setlementin kautta. Kaikki heistä ovat itsekin eläkkeellä.

– Asiakkaat kiittelevät sitä, että opastajatkin ovat seniori-ikäisiä. Lapsilla ja lapsenlapsilla ei kuulemma riitä kärsivällisyys opastaa ikäihmisen tahdissa, Ritva Wahlstén-Puska selittää vertaisoppimisen luonnetta.

VERTAISOPASTAJAT OPPIVAT MYÖS TOISILTAAN SEKÄ OPASTETTAVILTA. Enter ry:ssä toimiva liittyi järjestöön kaivatessaan mielekästä vapaaehtoistyötä työkyvyttömyyseläkkeelle jäätyään. Aivoinfarktin seurauksena hänen toinen kätensä ei toimi kunnolla. Kaupungilla asioidessa Google- tai karttahakujen tekeminen on työlästä: kädet

eivät ”riitä”, jos tukena on kävelykeppi.

– Eräs opastettava opetti minua tekemään haut puhekomennoin. Opastukseen tullessaan tämä vanha rouva oli väittänyt, ettei osaa mitään, Uusitalo-Kasvio kertoo.

Puheentunnistukseen perustuvat sovellukset auttavat myös huonokuuloisia. Kahden kuulokojeen käyttäjä Ritva Wahlstén-Puska kertoo, että älykännyköihin on saatavilla puheen tekstiksi kääntäviä ohjelmia. Kaikki niistä eivät toimi kuitenkaan vielä suomeksi.

Toisaalta sähköisen asioinnin yleistyminen lisää myös mahdollisuuksia hoitaa asioita kirjallisesti. Esimerkiksi Helsingissä on muutama terveysasema, jotka kokeilevat sähköistä yhteydenottopalvelua puhelinpalvelun rinnalla. Lisäksi sähköinen asiointi on kiireetöntä: ei tarvitse hosua eikä kukaan hengitä selän takana. Se helpottaa niin kuulo- ja näkövammaisia henkilöitä kuin niitäkin, joilla on motorisia ongelmia tai puheen tuottamisen vaikeuksia, itsekkin kuulokojetta noin vuoden käyttänyt Aulikki Uusitalo-Kasvio lisää.

IKÄÄNTYVIEN ESITETÄÄN usein syrjäytyvän tietoyhteiskunnassa. Matti Pihkala ja Timo Puska muistuttavat, että ikäihmiset ovat moninainen ryhmä ja heistä jokaisella on omat tarpeensa.

– Olemme tavanneet yhdeksänkymppisiä, jotka käyttävät laitteita ja sovelluksia täysin sujuvasti, Pihkala kertoo.

Lisäksi kaksi henkilöä, joista toinen on ollut työelämässä täydet vuodet ja käyttänyt siellä uutta teknologiaa ja toinen saanut ensimmäisen älypuhelimensa 70-vuotiaana, ovat täysin eri asemassa toisiinsa nähden, Heikki Rauta-vaara huomauttaa.

– Onhan niinkin, että työpaikoilla tuen tarve on paljon pienempi niillä, jotka ovat käyttäneet laitteita opinnoista asti, kuin 40-vuotiaalla, joka saa käyttöönsä elämänsä ensimmäisen tietokoneen, ATK-tukihenkilönä työskennellyt Rautavaara rinnastaa.

Myös Aulikki Uusitalo-Kasvio vastustaa yleistyksiä, joita ikäihmisistä tehdään.

– On havahduttu siihen, että sähköinen asiointi tuottaa ikäihmisille vaikeuksia. Kun sitä korostetaan joka puolella, alkaa vaikuttaa siltä, että sähköisen asiointin oppiminen tuottaisi itsestään selvästi vaikeuksia koko ikäjoukolle. Nämä ihmiset ovat kuitenkin rakentaneet yhteiskunnan ja tehneet vaativia töitä, heillä on taitoa ja tarkkuutta. Ja vaikka näkö, kuulo, muisti ja hienomotoriikka saattavatkin heikentyä, eivät ne katoa yhdellä kertaa.

Hankaluuksien korostaminen saa ikäihmiset itsensäkin pelkäämään turhaan laitteita ja sovelluksia sekä vähättelemään omia taitojaan. Timo Puska kiteyttää ikäihmisten turhat pelot kuvaukseen tietotuvalla tapahtuvasta kohtaamisesta:

– Eräällä kävijällä on aina huolestunut ilme kasvoillaan, kun hän tulee. Tervehdin häntä sanomalla *no panic, "ei hätää"*.

Vaikeuksien korostamisen sijaan olisi Aulikki Uusitalo-Kasvion mukaan keskityttävä kannustamaan läpi elämän jatkuvaan oppimiseen.

– Kannustetaan oivaltamaan, ettei ole tarkoitukseen oppia kerralla kaikkea. Keskitytään oppimaan yksi pieni toiminto ja iloitaan sitten siitä.

Se yksi opittu toiminto on myöhemmin yleistettävissä ja sovellettavissa.

JOITAIN YLEISTYKSIÄ senioreiden ikäluokista vertaisopastajat uskaltavat kuitenkin tehdä.

– Koska ikäihmiset ovat varovaisempia käyttäjiä kuin nuoret, he eivät kohtaa vakavia tietoturvaongelmia, tietoturva-asioihin opastajana erikoistunut Jari Ahti luonnehtii.

Lisäksi Ahti kuvaa ikääntyville tyypillistä ajatusketjua niin, että jos jotakin ilman on pärjätty aina, ei sitä tarvita nytkään.

Teknologiaa ja sen käyttötaitoja kuitenkin tarvitaan. Viranomaispalvelut ovat tekemäs-

Jari Ahti (vas.), Matti Pihkala, Ritva Wahlstén-Puska ja Timo Puska Sandelsin senioritalon Kalliolan tietotuvassa.

sä kokonaisvaltaista siirtymää nettiin, ja jos tahtoo olla riippumaton, verkkoasioinnin ja laitteiden toiminnan perusteet on hallittava. Tietoyhteiskuntataidot ovat apuna toimivassa, turvallisessa ja aktiivisessa arjessa. Sujuva arki taas on hyvinvoinnin edellytys.

Teknologian ja hyvinvoinnin välinen suhde ei ole yksiselitteinen. Matti Pihkala viittaa tutkimusraporttiin, josta käy ilmi, että sosiaalisen median palvelut tuovat suomalaisnuorten elämään kasvavassa määrin surua ja esimerkiksi entistä vähemmän yhteenkuuluvuuden tunnetta. Toisaalta saman raportin mukaan sosiaalisen median palvelut tuovat nuorten elämään yhä paljon enemmän iloa kuin surua.

Vapaaehtoiset opastajat keksivät kuitenkin kuin yksissä tuumin piirteen, joka ehdottomasti tuottaa hyvinvointia: yhteydenpito erityisesti lasten ja lastenlasten kanssa aktivoituu ja moninaistuu ohjelmien ja sovellusten ansiosta. Matti Pihkala pitää yhteyttä lapsiinsa WhatsApp-ryhmän kautta – viimeksi tänään tyttärensä Bangkokiin, ja Aulikki Uusitalo-Kasviolla on tapana WhatsAppia asennettaessa ottaa opastettavasta tämän laitteella kuva,

joka sitten lähetetään esimerkiksi opastettavan lapselle. Lapsetkin ovat aina innoissaan ikään-tyvältä vanhemmalta saapuvasta viestistä ja vastaavat siihen vaikka kesken työpalaverin.

Toisaalta Aulikki Uusitalo-Kasvio esittää tärkeän kysymyksen: onko teknologia vain hyvinvoivien saatavilla? Suomessa kirjastot tarjoavat toki tilan ja välineet käydä hoitelemassa asioitaan, mutta jos haluaa oppia sujuvaksi käyttäjäksi ja hyötyä tieto- ja viestintätekniikasta arjessaan, täytyy laitteen olla kotona. Uusitalo-Kasvion mukaan kaikilla pitäisi olla mahdollisuus hoitaa asioita kotoa käsin – se on yhdenvertaisuus- ja esteettömyysasia.

Enter ry ja Kalliolan settlementti toimivat pääkaupunkiseudulla, mutta vastaavaa toimintaa on ainakin Tampereella (ATK Seniorit Mukanetti ry), Kuopiossa (Savonetti ry) ja Joensuussa (Joensuun Severi ry).

Enter ry:n verkkosivuilta löytyy vinkkejä muun muassa laitehankintaan: www.entersenior.fi/vinkkejä-ja-videoita

Kuuloliiton jäsenedut

Jäsenhintaiset Otavamedian lehtitilaukset

Erikoisalennukseen oikeuttavat uudet, laskuttamattomat kotimaan tilaukset. Voimassaolevaa tilausta ei voi vaihtaa alennustilaukseen eikä alennusta voi käyttää voimassaolevan tilauksen jatkoksi. Alennus lasketaan normaalista määräaikaaisesta 12 kuukauden tilaushinnasta. Tilajapalvelu on avoinna ma-pe 8-17, puhelin (09) 156 665, sähköposti asiakaspalvelu@otavamedia.fi

Lehtivalikoima hintatietoineen löytyy oheisesta verkkosoitteesta:
<http://lehdet.otavamedia.fi/web/kampanja/kuuloliitto>

Instrumentariumin tuotteet

Kuuloliiton jäsenet saavat Instrumentariumin tuotteista seuraavat alennukset:

- Normaalihintaiset silmälasit - **20 %**
- Optikon suorittama näöntarkastus ja silmälasimääräys **veloituksetta**
- Normaalihintaiset aurinkolasit (Ei Oakley) - **15 %**

Alennusprosentit eivät koske kulloinkin voimassa olevia myymälöiden tarjouksia. Jäsenetu on saatavissa kaikista Instrumentariumin myymälöistä.
www.instrumentarium.fi

Majoittuminen jäsenhintaan viikonloppuisin Kopolassa

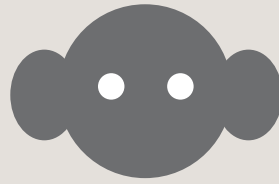
Jäsenhintainen majoitus ja täysihoito 90 €/henkilö viikonloppuisin Kopolan kurssikeskuksessa Kuhmoisissa. Yhteydenotot ja varaukset: (03) 552 2111 tai 040 770 3803.
www.kopolakuhmoinen.fi

Alennuksia Kuulo-Auriksen palveluista

Hostel-Auris tarjoaa majoituspalveluja jäsenhintaan. Lisäksi Auriksen voi varata myös kokous- tai juhlaikäyttöön jäsenhintaan. Tiedustelut: asiakaspalvelu@auris.fi
www.auris.fi/hostel-auris

10 % alennus Kuuloliiton Kuulokeskuksen palveluista

Yhteydenotot: puh. (09) 580 3211 ma-pe klo 9-15

Korvantauksia

37-vuotiaan keskivaikeasti
kuulovammaisen naisen
merkintöjä.
korvantauksia@suomi24.

KAHVILLE!

Muistatko Paula-tytön? Vanhojen kahvi-mainosten kaunis Paula kaateli kahvia milloin Kekkosalon, Kalevi Sorsalle ja milloin työpaikan kahvitaualle oleville ihmisille. Kuvissa kaikki näyttävät onnellisilta ja virkistävän kahvitaualan jälkeen työ sujuu taas reippaasti. Paula-tyttö kuuluu jälleenrakennusajan ikoneihin ja hänen imagoonsa kuului puhtaus, pannukin kiilsi.

Juuri nyt Suomalaisten mielenterveys ja työssä jaksaminen huolestuttaa ja herättää keskustelua siellä täällä. Ainakin jos on uskominen siihen mitä lehdissä kirjoitellaan. Auttajiakin on paljon liikkeellä, lehdet haastattelevat asiantuntijoita ja hyvinvointikirjallisuudesta on melkein ylitarjontaa. Mistä tämä johtuu? Ihmiset haluavat voida hyvin ja toiset ovat jo ehtineet niin pitkälle, että pitävät itseään guruina ja haluavat opastaa muita. Hyvinvointioppaat ja lehdet keskittyvät usein yksilön tsemppaamiseen ja itsehoitoon.

Joidenkin mielestä liikunta ratkaisee kaikki mahdolliset ongelmat, toiset vannovat ruokavalion nimeen. Valitettavasti ne, jotka eniten tarvitsevat apua, eivät todennäköisesti jaksakaan lukea oppaita tai hankkia personal traineria. Voi tuntua ylivoimaiselta edes soittaa kenellekään.

Vaikka me suomalaiset olemme mielellämme yksilösuorittajia, ympärillä olevien ihmisten vointi vaikuttaa jokaiseen. Hyvinvointi on kerroksellista ja vuorovaikutteista, kuten mekin olemme vuorovaikutuksessa muihin ihmisiin. Oma väsymys saattaa olla vaikea tunnistaa ja vielä vaikeampaa on tehdä asialle jotakin, jos se vaatii isoja muutoksia. Siksi on tärkeää kuulostella myös lähimmäisiä, joskus tärkein apu on se, että joku kysyy ”mitä sinulle kuuluu?”. Siitä kysymyksestä saattaa lähteä purkautumaan isoja solmuja ja jo niistä kertominen voi selvittää asioita ja helpottaa oloa.

Viikonloppuna olimme juhlimassa erään lähisuvun eläkeläisen syntymäpäivää. Aluksi kutsu tuntui vähän pakkopullalta, mutta yllättäen tilaisuudessa olikin todella leppoisaa. Suvun jutunkertoajat olivat vauhdissa ja kahvia

hörpittiin ahkerasti. Nuorimmat otettiin huomioon ja vanhimpia kuunneltiin. Päivänsankari huokaisi onnellisena ”ihanaa kun te olette kaikki täällä”. Luulen että juuri sillä hetkellä kaikkien paikallaolijoiden hyvinvointi lisääntyi huomattavasti. Tunne joukkoon kuulumisesta on tärkeää, vaikka yhteisössä olisi välillä isompia ja pienempiä kupruja.

On surullista että monet tuntevat itsensä yksinäisiksi. Kynnys pitää ihmisiin yhteyttä on kasvanut, pelätään torjutuksi tulemistä ja kunniotetaan toisten aikaa ja perhe-elämää kenties liikaakin. Toki on heitä, joilla lähekkäin asuminen mahdollistaa hyvinkin tiiviin tapailun. Sitten on perheitä ja sukuja, joissa ei olla yhdessä vaikka asuttaisi vuodesta toiseen ihan vierekkäin. Vanhat asiat saattavat hiertää tai olla vain kyvyttömiä toimimaan toisin kuin ennen. Joskus nuorempi sukupolvi tai sukuun tuleva uusi jäsen saattaa laittaa asiat uuteen valoon ja yhteisiä puheaiheita alkaa löytyä. Toki on näitä tapauksia, joissa käyttäytyään jatkuvasti huonosti, loukataan ja töksäytellään joko taitamattomuuden tai välinpitämättömyyden vuoksi. Huonoa käytöstä ei tarvitse sietää, silloin kannattaa suunnata sinne missä on mukavia ihmisiä. Ystävät ovat nykyään monille tärkeämpiä kuin sukulaiset.

Jokainen valitsee oman tiensä myös suhteissa hyvinvointiasioihin, ainakin siinä määrin kuin geenit, olosuhteet ja sattumat jättävät valittavaa. Kaikessa hyvinvointipuheen ja itsestä huolehtimiseen liittyvässä, jopa syyllistävässä puheessa kannattaa pitää pää kylmänä. Jokainen ymmärtää itsekin että hyvää oloa kannattaa hakea sellaisista asioista, jotka pidemmällä tähtäimellä eivät pahenna oloa.

Jo vanhoja kahvimainoksia tehdessä oivallettiin mistä suomalaisille tulee hyvä ja kodikas olo: laitettiin Paula-tyttö kaatamaan kahvia pannusta ihmisille, jotka olivat keskeyttäneet puuhansa, istuivat yhdessä ja näyttivät iloisilta. Siinä ollaan jonkin hyvin suomalaisen asian äärellä. Pieni tauko, mielellään yhdessä istuen tekee hyvää. Omasta ja toisten olostani voi pitää huolta kutsumalla kahville.

Kiertävä reportteri kohtaa matkatessaan monia tuttuja kasvoja julkisuudesta ja kyselee mitä heille kuuluu ja kuinka he huoltavat kuuloaan.

Kaari Utrio asuu kaukana melskeestä

Minulla on kunnia haastatella yhtä Suomen arvostetuinta ja tunnetuinta kirjailijaa

. Muistan jo pikkupoikana Rovaniemellä, kun ihmiset lainasivat kirjastoautosta hänen teoksiaan. Kirjat olivat hyvin paksuja ja kysyttyjä. Lounais-Hämeessä asuva Utrio oli heti valmis jutusteluun vaikka totesi töitä olevankin paljon. Hän on asunut maaseudun rauhassa aviopuolisonsa kanssa vuodesta 1975 saakka. Alussa he yrittivät elää omavaraisesti. Tilalla oli sikoja, kanoja, hanhia ja lampaita. Talvet tuntuivat kylmiltä. Vesiputket jäätyivät ja hellakin savutti. Kertaakaan heille ei juolahtanut mieleen muuttaa maalta pois. He perustivat paikkakunnalle tuotantoyhtiö ja kustantamo Amanitan ja viihtyivät Somerniemellä mainiosti.

– Asun maalla hiljaisen pikkutien varrella metsän laidassa. Melua ei ole lainkaan. Minua viehättää metsä kaikkina vuodenaikoina. Lenkillä en koskaan käytä mitään kuuntelemislaitteita.

– Kirjoittaessani kuuntelen klassista musiikkia, enimmäkseen renessanssin tai barokin ajan, hyvin hiljaisella. Työhuoneeni on yläkerrassa, metsän puolella, huone on aivan rauhallinen. Kuulen ihmisäänet alakerrasta, suuren kulkuneuvon ajamisen pihaan, luonnonääniä, kuten korppia tai varista. Siinä se.

KAARI UTRIO PÄÄTTI ryhtyä pikkutyttönä historiantutkijaksi, mutta toisin kävi – hän tosin valmistui yliopistosta historian maisteriksi. Kirjoittelu ja lukeminen olivat kovin tuttua kustantajan perheessä kasvavalle. Kouluajan hän luki ahkerasti ja kirjoitti kympejä aineissa. Utrio alkoi kirjoittaa enemmän ja enemmän ja hän huomasi elävänsä pikku hiljaa ammattikirjailijan maailmassa.

Ensimmäinen 400-sivuinen oma teos *Kartanonherra ja kaunis Kirstin* hänellä oli käsissään 26-vuotiaana. Esikoiskirjailijana joutui

kirjan julkistamisen myötä yleisön eteen niin kirjastoissa kuin kirjakaupoissa eri puolilla Suomea. Utrio ei ollut puhunut juurikaan julkisesti ja hän pelkäsi esiintymistä suunnattomasti. Esiintymiskoulutusta ei ollut. Hän kuvitteli, että ääntä ei juuri lähtenyt, päässä olivat paksut silmälasit ja vaatteetkaan eivät miellyttäneet. Nykypäivänä hän ihailee sitä rohkeutta, kun hän voitti paniikin ja esiintyminen oli vaivatonta ja sai ihmiset kuuntelemaan.

– Hyvä puhuja on hyvin valmistautunut, mutta vapaasti puhuva. Hän puhuu hieman hitaammin kuin keskustelupuhe. Hän ääntää selvästi, erityisesti nimet. Hän pitää tuntuvat tauot asioiden välillä. Hän korostaa sanoja asianmukaisesti. Hän ei käytä täytesanoja. Hän ottaa katsekontaktin. Kaiken tämän voi oppia, tiedän kokemuksesta, kun nuorena kirjailijana jouduin ensi kertaa puhumaan julkisesti. En silloin ymmärtänyt, että kirjailijan työstä neljännes on puhumista.

KIRJAILIJAN LAPSUUDENKODISSA seinät olivat täynnä kirjoja. Utrion isä oli Kustannus Oy Tammen toimitusjohtaja ja äiti työskenteli toimittajana ja suomentajana. Utrion kymmeniä romaaneja ja tietokirjoja on lukenut jo useampi sukupolvi yli neljän vuosikymmenen ajan. Kirjojakin on myyty yli kaksi miljoonaa. Teos on yleensä hyvin laaja, jonka suunnitteluun, tutkimukseen ja kirjoittamiseen häneltä menee noin kolme vuotta. Kirjoissaan hän on nostanut ansiokkaasti esille eurooppalaisen naisen, lapsen ja perheen asemaa – naisen vastuuta ja voimaa yhteiskunnan koossapitävänä tekijänä. Juuri näistä kertoo muun muassa *Eevan tyttäret*, joka ilmestyi vuonna 1984.

Vuonna 1973 Utriolle myönnettiin kirjallisuuden valtionpalkinto. Nimityksiä ja palkintoja hän on kahminut paljon mm. Pro Finlandia

–mitali hänelle myönnettiin vuonna 1993 ja taiteilija-professorina hän toimi 1995 – 2000, valtion tiedonjulkistamispalkinto vuonna 2002 ja Suomen Kirjallisuusliitto antoi hänelle tunnustuspalkinnon vuonna 2014. Luottamustoimiakin on pitkä lista.

MENNEINÄ AIKONA, kuten 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa huonokuuloisella henkilöllä oli käytössään kuulotorvi. Oletteko kuvanneet historiallisissa teoksissanne kuulotorvea?

– Kirjoissa ei ole esiintynyt kuulotorvea, vaikka nenälasit kuitenkin. Kiitos ajatuksesta.

Entä huonokuuloisia?

– En ole kuvannut huonokuuloista ihmistä. Siinähan on idea!

– Isäni (k. 1980) käytti aikoinaan kuulolaitetta. Omaan kuuloani on toki tutkittu. Minulla on jokin äänialue, joka ei kuulu, en muista mikä. Vanhemmiten olen huomannut, erityisesti musiikkia kuunnellessani, että ylääänet katoavat. Tiedän, että viulu soi tuolla, mutta en kuule sitä.

MELUKOKEMUKSIA Kaari Utriolla on niin paljon, että hän kertoo mielellään päinvastaisen tarinan.

– Kymmenisen vuotta sitten Etiopiassa eräässä pikkukaupungissa kuuntelin ylhäällä kallion harjanteella varhain aamulla, kuinka ihmiset tulivat töihin taloihin harjanteen alapuolelle. Ei ainuttakaan auton ääntä, koska kaikki liikkui kävellen. Sen sijaan kuului keskustelun hyminä, kun ihmiset juttelivat keskenään. Se tuntui oudon ihanalta, kuin musiikki. Sellaista pääsee nykymaailmassa kuulemaan äärettömän harvoin.

– Vihaiset ihmisäänet ovat minusta kamalaa kuultavaa. Kaikki liian kovat koneiden äänet rasittavat korvia. Elokuviin mennessäni otan korvatulpat mukaan. Usein joudun niitä myös käyttämään.

UTRIO ON JUURI ALOITTANUT UUDEN epookkiromaanin kirjoittamisen. Aloittamista on edeltänyt häneltä yli vuoden tutkimus- ja suunnittelutyö.

Mikä tekee teidät onnelliseksi?

– Luova työ, hyvä avioliitto, mainio jälkikasvu ja maa-seutu (olen syntyhelsinkiläinen).

Nykyaikainen kuulokojekuivuri

Kuulokojeet ovat yhä herkempiä sisältämänsä elektroniikan vuoksi. Sairaalaista tuleekin kuulokojeen mukana usein toive, että kojeen kuivana pitämiseen kiinnitettäisiin yhä enemmän huomiota. Hikinauhut ja muut kankaiset suojaimet on syytä ottaa käyttöön. Apu löytyy myös kuulokojekuivurista.

Suomen markkinoille on tullut uusi Dry-Care UV2-kuulokojekuivuri, joka on aiempiin laitteisiin verrattuna käyttömukavuudeltaan huomattavan helppo. Kuivurin laturi muistuttaa matkapuhelimen vastaavaa; se koostuu verkkovirtapistokkeesta ja USB-liittimellä varustetusta laturinjohdosta. Näin kuivuri on liitettävissä USB-liitännän kautta mm. tietokoneeseen, varavirtalähteeseen tai auton tupakansytytinliitäntään. Dry-Care UV2 ei tarvitse paljoa virtaa toimiakseen, joten sen voi kytkeä melkein mihin tahansa virtalähteeseen. Ultra-violettilaite desin«oi kuulokojeen noin neljässä minuutissa, ja lämminilmakuivaus tapahtuu noin neljässä tunnissa. Kuulokojeen voi huoletta jättää yöksi kuivatukseen, koska kuivuri kytkeytyy automaattisesti pois päältä neljän tunnin jälkeen. Se aistii ympäröivän ympäristön lämpötilan, ja sopeuttaa toimintansa siten, että kuivatuksen aikana sen sisällä pysyy tasainen 50 celsiusasteen lämpötila. Siinä on myös ylikuumenemis- ja uv-valosuoja. Testissä laite on toiminut moitteetta, kuulokojeet ovat saaneet puhtaan tuoksun. Kiehtovinta testissä on ollut kytkeä laite eri virtalähteisiin ja testata niiden virransyöttö. Kuivuri on selvinnyt jokaisesta testistä.

Dry-Care UV2-kuulokojekuivurin muotoilu on käytännöllinen, se on kooltaan ja muodoltaan kuin suurikokoinen tietokonehiiri (aikuisen mallin ulkomitat: pituus 123mm, leveys 90mm ja korkeus 36 mm). Painoa laitteella on noin 300g. Laite ei tarvitse erillisiä kuivatus-

patruunoita, ja se on muutenkin helpokäyttöinen: virtajohto kiinni virtalähteeseen, kuivattava laite sisään, kansi kiinni ja virtanapin painallus.

Kuivaustoiminnan tietää olevan käynnissä, kun muuten valkoista laitetta kiertävään siniseen raitaan syttyy himmeä valo. Dry-Care UV2:ssa voi kuivattaa kaikenlaisia kuulokojeita ja myös sisäkorvaistutteen puheprosessoria, tosin kuivurin kompaktin koon vuoksi on varmistettava, että kuivatettava koje ei ole suurempi kuin 80 x 65 x 20 mm, mikä on kuivurin sisämitta. Kuivurista on olemassa myös pienikokoisempi lasten malli, josta löytyy sininen ja punainen versio. Huomio sisäkorvaistutteen omistajat! Mitatkaa puheprosessorinne koko ennen kuivurin tilaamista!

Dry-Care UV2-kuulokojekuivuri on saksalainen laatutuote. Se soveltuu vaivattomuutensa vuoksi yhtä hyvin koti- kuin matkakäyttöön tai vaikka yhdistyksen kuulolähipalveluun. Laite on erinomainen lahjaidea perheenkojeenkäyttäjälle.

Hinta (sis. alv 24%): Dry-Care UV2 aikuisten malli 103 eur, lasten malli Dry-Care UV 109 eur

Yhteystiedot: www.kuulokojeparisto., Puh. 050 591 6277

Kadonnut Lempi

ELETÄÄN VUOTTA 1944 Lapissa, Sodankylän syrjäkylällä. Saksalaiset aseveljet ovat muuttumassa vihollisiksi. Asukkaat eivät tiedä tulevasta välirauhansopimuksesta. Paikallisen kauppiaan huolettomat kaksostytöt sopivat keskenään viattomasta leikistä: olisi rakastuttava ensimmäiseen kohdalle tulevaan mieheen. Kaupan ovi käy, ja Lempi-tytär päätyy maalaistaloon, Pursuojalle Viljamin emännäksi.

Romaani jakautuu jaksoihin: kolme kertojaa luo kuvaa tapahtumista ja Lempistä sekä samalla itsestään. Asetelma on omaperäinen: päähenkilö on poissa. Mitä hänelle on tapahtunut? Onko hän todella rakastanut Viljamia? Jokaisen kertojan kuva Lempistä on erilainen.

Tarina alkaa Viljamin näkökulmasta, kun hän palaa Lapin sodasta. Mies on selviytynyt taisteluista, mutta hänen mielensä on rikki. Viljami on saanut tiedon, että Lempi on kadonnut ja jättänyt jälkeensä pariskunnan vastasyntyneen vauvan ja orvon ottopojan. Yhden kesän ja syksyn kestänyt yhdessäolo oli katkennut miehen lähtöön rintamalle. Viljamin mielessä yhteinen aika on sadunomainen kangastus, menetetty onni.

Toinen kertoja on piikatyttö Elli. Viljami on palkannut hänet taloustöihin tottumattoman Lempin avuksi. Kun Viljami on lähtenyt rintamalle, naiset ovat jääneet kahdestaan. Myöhemmin taloon on tullut ottopoika, jonka hoidosta kunta maksaa jonkin verran korvausta.

Ellille pesti maalaistalossa on helpotus kievarissa palvelemisen jälkeen. Hän on tottunut kovaan työhön ja omaksuu talon tehtävät. Samalla hän halveksii ja kadehtii pehmeää

Lempää. Ellin viha ja katkeruus tuovat mieleen So« Oksasen Puhdistuksen kolmiodraaman.

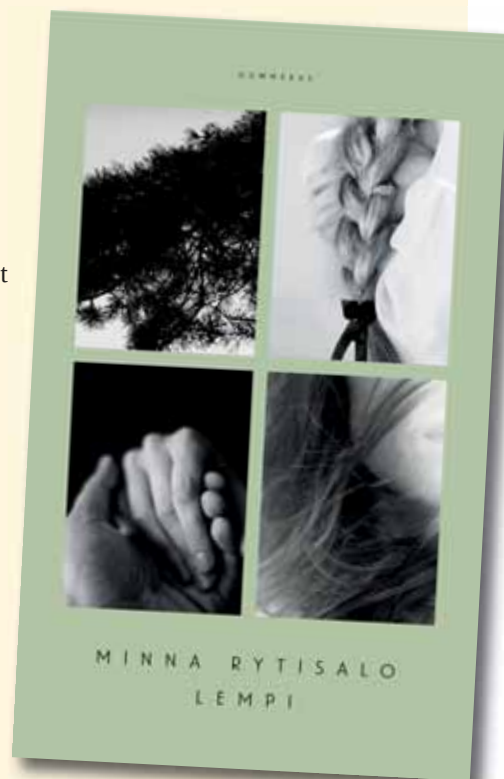
Kolmas jakso on Lempin kaksoisisaren kertomus. Sisko on lähtenyt saksalaisen sotilaan morsiamena Narvikin kautta Hampuriin. Perillä unelmat ovat hajonneet todellisuuteen ja joukko tyttöjä on palannut Suomeen. Koltimaassa heihin suhtaudutaan epäluuloisesti, saksalaisten huorina.

Siskon tarina on kiinnostava, koska hän kertoo sen aikuisena; hänen näkökulmastaan romaanin aikajana ulottuu Lapin sodasta ja evakkovuosista nykyhetkeen. Sisaruus nousee romaanin teemaksi lemmen rinnalle. Siskon johdonmukainen kertomus valaisee tapahtumasarjan hämäriä kohtia, mutta niiden tulkin-ta jää lukijan tehtäväksi.

Suomen kirjallisuudessa ei juuri ole käsitelty saksalaisten sotilaiden morsiamia eikä heidän kokemuksiaan. Lemmen ja rakkauden oikullisuuden ja sattumanvaraisuuden lisäksi romaanin antaa ajankuvaa Lapin sodasta. Kertojat ovat menettäneet äitinsä jo lapsina. Lempi on synnyttänyt poikavauvan ennen katoamistaan, ja Pursuojalla huolehditaan myös ottopojasta. Kovapintainen Ellikin osoittaa myötätuntoa lapsia kohtaan. Romaanin kolmanneksi teemaksi muodostuu äitiys.

Minna Rytisalo on syntynyt Sodankylässä ja toimii lukion äidinkielenopettajana Kuusamossa. Hänen esikoisromaaninsa on hallitusti etenevä ja samalla yllätyksiä sisältävä tarina. Tarkka ja selkeä kieli vie lukijan ajattomaan draamaan.

Minna Rytisalo: Lempi. Gummerus 2016

TV-tekstitys kuntoon!

Digitaalinen tekstitys:

Valitse television tai digiboksin asetuksista tekstityskieleksi hollanti. Tallentavat digiboksit mahdollistavat tallennuksen tekstityksen kanssa. Tämä koskettaa erityisesti seuraavia kanavia:

- YLE 1 (myös YLE Uutisten tekstitys klo 15.00, 17.00, 19.10, 20.30 ja 21.50)
- YLE 2
- YLE Teema
- YLE FEM (ruotsinkieliset ohjelmat ruotsiksi)
- MTV3

Perinteinen teksti-tv:n tekstitys:

Valitse tällöin tekstitys seuraavilta sivuilta:

- YLE 1 sivu 333
- YLE 2 sivu 334
- Yle Teema sivu 336
- NELONEN sivu 333

Tekstityksestä kertovat tiedot näkyvät:

YLE: Oikeassa yläkulmassa näkyvä teksti. Suomenkielisillä kanavilla YLE 1, YLE 2 ja YLE Teema teksti on: **Tekstitetty suomeksi** ja ruotsinkielisellä YLE FEM -kanavalla: **Svensk textning**.

Tulevat suomenkieliset tekstitetyt ohjelmat voi tarkistaa tästä osoitteesta: <http://yle.fi/ohjelma-opas/tekstitys/>

NELONEN: Ohjelman alkaessa ja mainoskatkon jälkeen näkyy ilmoitus: "Ohjelma on nähtävissä tekstitettynä sivulla 333".

NETTI-TV:

Yle AREENAssa mahdollisen ohjelmatekstityksen saa näkyviin, kun vie ohjelman alettua hiiren kuvan päälle, klikkaa ruutuun ilmestyvää TXT-ikonin ja valitsee kieleksi "suomi (ohjelmatekstitys)".

LISÄTIETOJA TEKSTITYKSESTÄ:

YLE: www.yle.fi/ohjelmatekstitys ja

Facebookista: www.facebook.com/yleohjelma-tekstitys.

Kattava TV-opas, jossa kerrotaan kaikkien pääkanavien kotimaisten ohjelmien tekstityksestä löytyy verkko-osoitteesta: <http://www.ampparit.com/tv-opas> --> klikkaa hiirellä ohjelman kohdalle, niin avautuu ohjelmatiedosta kertova ikkuna ja samalla kertoo, onko ohjelma tekstitetty.

ONNITTELEE LÄMPIMÄSTI PIENI ELE -KERÄYSTÄ!

110 vuotta keräystötä kotimaisen vammais- ja terveystyön hyväksi on melkoinen saavutus.

Ja onneksi Pieni ele -keräys jatkuu. Me kaikki voimme auttaa – sinäkin. Laita roposi

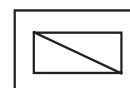
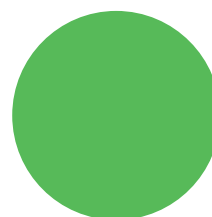
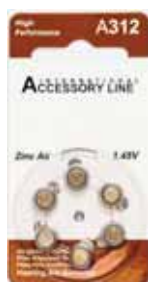
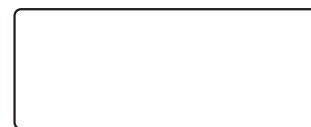
Pienen eleen lippaaseen kuntavaalien äänestyspaikoilla 29.3.-4.4. sekä 9.4.2017.

Voit myös lähettää tekstiviestin **lahjoita 5** numeroon 16301. Tuolloin lahjoitussumma on 5 €.

PIENI
ele
110v

Pienen eleen järjestöt: Allergia- ja Astmaliitto, Diabetesliitto, Epilepsialiitto, Förbundet De Utvecklingsstördas Vän, Hengitysliitto, Invalidiliitto, Kehitysvammaisten Tukiliitto, Kehitysvammaliitto, Kuuloliitto, Kuurojen Liitto, Mielenterveyden keskusliitto, Munuais- ja maksaliitto, Neuroliitto, Näkövammaisten liitto, Psoriasisliitto, Reumaliitto, Sydänliitto

TEKSTI JA KUVA: JARMO KANGAS

Kotkan Kuulo palkitsi Pyhtäällä

Kotkan Kuulo järjesti Kuuloliiton Myrsky-korvassa -piirustuskilpailun Pyhtään Huutjärven ala-asteen luokille 1- 2. Tunneilla oli käyty ennakoon kuuloon ja meluun liittyviä asioita ja tuntemus miten korvassa myrskyä laitettiin paperille piirustuksen kautta. Kuulolle oli hankittu omat ääniliikennevalot jo aiemmin.

Tiistaina 12.12. luokat kokoontuivat aamupäivällä yhteen kunniakirjojen jakoa varten. Myös luokille annettiin omat kunniakirjat osallistumisesta kampanjaan. Paikalla oli kunniakirjoja ja pientä palkitsemista jakamassa puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja Kotkan Kuulosta.

Pyhtään Lehti teki näyttävän jutun piirustuskilpailusta.

TEKSTI: MARJA-LIISA KORHONEN
KUVA: HARRI KASKENPÄÄ

Lapset piirsivät melua

Etelä-Saimaan Kuulo ry toteutti *Myrsky korvassa* -piirustustapahtuman Savitaipaleella Heituinlahden koululla. Saimme hauskoja tulkintoja melusta. Palkinnoiksi annoimme lasten toiveiden mukaan kaksi jalkapalloa ja salkotenniksen.

Vauhtia ja vipinää SuperPark:ssa

Vauhtia ja vipinää ei puuttunut, kun Kainuun alueen kuulovammaiset lapset ja nuoret lähtivät viettämään retkipäivää Oulun SuperPark:iin viime marraskuulla. Retkellä oli mukana parisenkymmentä lasta, nuorta ja heidän vanhempansa.

Kuuloliitto on pyrkinyt järjestämään alueen lapsille ja nuorille retkiä ja tapahtumia yhteistyössä Kainuun keskussairaalan kuntoutusohjaajan kanssa kerran, pari vuodessa. Tällä kertaa retki oli suunnattu koko perheelle.

Matka taittui mukavasti tilausbussilla ja matkan aikana jo ennestään tutut vaihtoivat kuulumisiaan. Mukaan oli rohjennut muutama uusikin osallistuja.

Retkipäivässämme vierailijana oli

Oulun Seudun Kuulovammaisten Lasten Tuki ry:stä. Hän esitteli meille heidän toimintaansa. Sovimme yhteistyöstä jatkossakin. Esittelyn jälkeen matkalaiset saivat loppupäiväksi mennä vipeltämään SuperPark-sisäaktiviteettipuistoon.

Kotimatalla oli hiljaista. Päivä vilskeessä oli väsyttänyt matkalaiset. Tunnelma oli leppoisa ja hyvä. Retkiläisiltä saatu palaute kannustaa jatkossakin järjestämään tapahtumia Kainuun alueen lapsille ja nuorille.

"Parhainta oli, että kaikilla oli kivaa"

"Mäenlasku"

"Tutustuminen toisiin vanhempiin ja lapsiin"

"Matala kynnyksen lähtö mukaan"

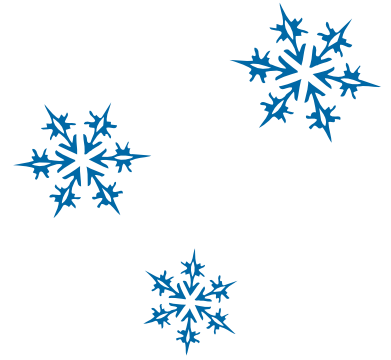

Veljekset pelaamassa biljardia.

Ystävykset Sanni ja Maria.

Kuntoutuskurssit 2017

Kuulovammaisten koulunsa aloittavien lasten perhekurssi, sopeutumisvalmennuskurssi (5 vrk) Kelan kurssi nro 61903, jakso 12.–16.6.2017

Kuulovammaisten alakoululaisten lasten perhekurssi, sopeutumisvalmennuskurssi (5 vrk) Kelan kurssi nro 61904, jakso 24.–28.7.2017

Kuulovammaisten alle kouluikäisten lasten perhekurssi, sopeutumisvalmennuskurssi (5 vrk) Kelan kurssi nro 61902, jakso 6.–10.11.2017

Kuulovammaisten lasten perhekurssi, kuntoutuskurssi Kelan kurssi nro 60888 (5+5+5 vrk) jaksot: 3. jakso 24.–28.4.2017

Kuulovammaisten lasten perhekurssi, kuntoutuskurssi Kelan kurssi nro 60889 (5+5+5 vrk) jaksot: 2. jakso 6.–10.3.2017 ja 3. jakso 18.–23.9.2017

Kuulovammaisten lasten perhekurssi, kuntoutuskurssi Kelan kurssi nro 61886 (5+5+5 vrk) jaksot: 1. jakso 27.–31.3.2017, 2. jakso 28.8.–1.9.2017 ja 3. jakso 19.–23.3.2018

Kuulovammaisten lasten perhekurssi, kuntoutuskurssi Kelan kurssi nro 61888 (5+5+5 vrk) jaksot: 1. jakso 15.–19.5.2017, 2. jakso 2.–6.10.2017 ja 3. jakso 14.–18.5.2018

Kuulovammaisten lasten perhekurssi, kuntoutuskurssi Kelan kurssi nro 61889 (5+5+5 vrk) jaksot: 1. jakso 5.–9.6.2017, 2. jakso 20.–24.11.2017 ja 3. jakso 4.–8.6.2018

Kuulovammaisten lasten perhekurssi, kuntoutuskurssi Kelan kurssi nro 61890 (5+5+5 vrk) jaksot: 1. jakso 23.–27.10.2017, 2. jakso 26.2.–2.3.2018 ja 3. jakso 8.–12.10.2018

Yksilölliset kuntoutusjaksot koko perheelle: Perheet voivat hakea Kelalta myös harkinnanvaraisen tai vaikeavammaisen kuntoutujan yksilöllisiä kuntoutusjaksoja. Kela tekee harkinnanvaraisen tai vaativan kuntoutuksen päätöksen vuodeksi eteenpäin ja Kuulo-Auris räätälöi jaksojen ajankohdat perheen kanssa.

Monimuotoryhmäterapia: Kyseessä ryhmämuotoinen avoterapia, jota puheterapeutti + musiikkiterapeutti ohjaavat yhdessä Kelan kuntoutuksena. Yli 4-vuotiaat kuulovammaiset lapset, joilla on Kelan vaativan kuntoutuksen status. Ryhmä kootaan eri lasten kuntoutuspäätöksistä. Ryhmässä on 4-6 lasta 10 - 40 kertaa á 60–90 min. Kuntoutukseen haetaan Kelan päätös kuntoutusvastuutahon suosittelemana kuntoutussuunnitelman ja kuntoutustarpeen mukaan. Kuntoutuksen aikana kuntoutujille on tarjolla puhe-musiikkikuntoutusta kuuntelun ja kielellisten taitojen tueksi sekä vertaistukea ja vanhemmille omaa ohjausta.

Asiakkaat voivat hakea Kelalta kuntoutujan moniammatillisia yksilökuntoutusjaksoja. Kela tekee kuntoutuspäätöksen vuodeksi eteenpäin. Jaksojen ajankohdat sovitaan asiakkaan ja Kuulo-Auriksen kanssa yhdessä siten, että Kuulo-Auris kokoo harkinnanvaraisista aikuisista kuntoutujista ryhmiä, jotta vertaistuki jaksoilla toteutuu.

Omainen/ omaiset voivat osittain osallistua kuntoutukseen. Omaisen nimi ja perusteet omaisen osallistumiselle tulee mainita Kelan hakemuslomakkeessa.

Vuonna 2017 alkavat aikuisten yksilölliset kuntoutusjaksot:

1. jakso: 6.–10.2.2017 ja 2. jakso 14.–18.8.2017 ja 3. jakso ilmoitetaan myöhemmin

1. jakso 29.5.–2.6.2017, 2. jakso ja 3. jakso ilmoitetaan myöhemmin

1. jakso 11.–15.9.2017, 2. jakso 11.–15.12.2017 ja 3. jakso ilmoitetaan myöhemmin

1. jakso 9.–13.10.2017, 2. jakso ja 3. jakso ilmoitetaan myöhemmin

Kuulo-Auris järjestää vuoden 2017 aikana 9 MTHL:n tuettua lomajaksoa Helsingissä. Lomat ovat yleis-lomia, jotka on suunnattu eri ikäryhmille: lapsiperheille, työikäisille sekä eläkeikäisille.

<http://www.auris.fi/mtlhn-lomat>

Kuulo-Auris kouluttaa ammatti-henkilöitä tilauksesta. Koulutuksen sisältö suunnitellaan yhdessä tilaa-jan kanssa.

Kristiina Laakso p. 050 5118 046, Leena Krohn 040 5908 293
kristiina.laakso@auris.fi, leena.krohn@auris.fi
Kuulo-Auris Oy
Ilkantie 4, 00400 Helsinki
<http://www.auris.fi>
Kelan sivut: www.kela.fi

Kopolan kurssikeskus

* 20.–24.2.2017
* 6.–10.3.2017
* 20.–24.3.2017
* 24.–28.4.2017
* 8.–12.5.2017
* 21.–25.8.2017
* 25.–29.9.2017
* 16.–20.10.2017
* 30.10.–3.11.2017

Kurssi on tarkoitettu kuulokojetta käyttäville kuulonkuntoutusta tarvitseville huonokuuloisille eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen. Kurssi pyrkii edistämään huonokuuloisen toimintakykyä ja kuulovamman huomioimista jokapäiväisessä elämässä. Ohjelma sisältää kojeenkäytön opetusta, apuväline-esittelyä, kommunikaatio-opetusta, ryhmäkeskusteluja ja kuulovammaan liittyviä luentoja. Valinnassa etusijalla ovat ensikertalaiset. Kurssille haetaan Kopolan omalla hakemuslomakkeella. Kurssin kustantaa STEA/SVOL

* 3.-7.4.2017
Kurssi on tarkoitettu kuuroutuneille ja vaikeasti huonokuuloisille aikuisille ja heidän omaisilleen. Kurssi pyrkii edistämään vaikeasti kuulovammaisen sosiaalista toimintakykyä. Ohjelma sisältää kommunikaatio-opetusta ja harjoituksia (huulilталuku, viittomat), ryhmäkeskusteluja yms., jolla parannetaan arjessa selviytymistä vaikeasti kuulovammaisena. Kurssille haetaan Kopolan omalla hakemuslomakkeella. Kurssin kustantaa STEA/SVOL.

* 13.-17.11.2017
Kurssi on tarkoitettu vaikeasti huonokuuloisille ja kuuroutuneille ja heidän omaisilleen, jotka tahtovat oppia viittottua puhetta huulilталuvun tueksi. Kurssille haetaan Kopolan omalla hakemuslomakkeella. Kurssin kustantaa STEA.

* 15.–20.5.2017
* 7.–12.8.2017
* 11.–16.9.2017
* 2.–7.10.2017

Tuetut lomat on tarkoitettu huonokuuloisille aikuisille ja heidän omaisilleen. Tavoitteena on kuulovammaan liittyvän tiedon ja vertaistuen tarjoaminen, liikunnallinen aktivointi, virkistys, retket, käden- taidot ja lepo. Omavastuuosuus on 50 euroa/hlö/lomapaketti. Hintaan kuuluu täysihoito ja ohjelma. Matkat omakustanteisesti. Tuetulle lomalle haetaan Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kautta (Mannerheimintie 31 B 20, 00250 Helsinki), p. 010 2193 460, lomat@mtlh.« Hakemuksen tulee olla perillä kolme kuukautta ennen loman alkua ja omavastuuosuus tulee olla maksettuna eräpäivän mukaan.

Nämä on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille. Lomatapahtumien hintaan kuuluvat ruokailut, majoitus ja opetus. Hinta vaihtelee 100 ja 200 euron välillä riippuen tapahtuman kestosta ja tyypistä. Ilmoittautuminen Kopolaan. Kesäpäivät sisältävät liinavaatteet. Viikonloppuihin ei sisälly liinavaatteita mutta ne voi saada 15 euron lisähintaan Kopolas- ta tai tuoda itse. Viikonloput alkavat perjantai-iltana, jolloin on iltapala ja saunominen.

24.–26.2.2017 100 €
Vetäjänä Sanna Lehtoväre.

7.-9.4.2017 100 €
Vetäjänä Irma Liimatainen

21.–23.4.2017 100 €
Vetäjänä Sanna Lehtoväre.

26.-28.5.2017

Varaus ajalle 31.7.–6.8.2017

18.–20.8.2017 200 €
Kouluttajana korvalääkäri Elina Rytsölä.

18.–20.8.2017 100 €
Vetäjänä Jorma Räikkönen.

8.–10.9.2017 100 €
Vetäjinä Kaija ja Pentti Latva-
Koivisto.

24.–26.11.2017 100 €
Vetäjänä Kaija Latva-Koivisto.

8.–10.12.2017 100 €
Vetäjinä Pirjo Hakanen.

Kuuloliitto ry, Kopolan kurssikeskus, Johtaja Satu Laitinen
Velisjärventie 50, PL 11, 17801 Kuhmoinen, 03 5522 111, 040 7703803, ulla.salonen@kuuloliitto.« satu.laitinen@kuuloliitto.«
Kotisivut: www.kopolakuhmoinen.fi
Facebook sivut: Kopola Kuhmoinen

Alueelliset sopeutumisvalmennuskurssit 2017

Kuuloliitto järjestää vuonna 2017 ikääntyneille kuulokojeen käyttäjille ja heidän läheisilleen kuusi alueellista sopeutumisvalmennuskurssia ja yhden tinnituspainotteisen kurssin. Kurssipaikkakunnat ovat:

- 7.- 8.3.2017 Pieksämäki, Partaharju
- 25.- 26.4.2017 Sodankylä, Hotelli Karhu & Seura-kuntatalo
- 16.- 17.5.2017 Lappeenranta, Scandic Patria
- 12.- 13.9.2017 Turku, Linnasmäki
- 17.- 18.10.2017 Kalajoki, Kylpylähotelli Sani
- 7.- 8.11.2017 Järvenpää, Scandic Järvenpää
- 29.- 30.11.2017 Vantaa, Original Sokos Hotelli Vantaa (Tinnituskurssi)

Kurssilla käsitellään kuuloa ja sen vaikutuksesta toimintakykyyn. Osallistujat saavat valmiuksia kuulokojeen käyttöön ja tietoa kuulon apuvälineistä sekä tietoa kommunikaatiomenetelmistä ja tulkkauspalvelusta. Vertaiskeskustelut huonokuuloisuudesta, läheisten kokemuksista ja arjessa selviytymisen keinoista ovat olennainen osa kurssihoitohjelmaa.

Kurssit sisältävät kahden päivän kurssiohjelman ja puolen vuoden kuluttua järjestettävän jatkotapaamisen, jonka ajankohta sovitaan kurssilla. Majoitus on kahden hengen huoneessa täysihoidolla. Kurssit järjestetään Raha-automaattiyhdistyksen tuella ja ne ovat osallistujille maksuttomia. Matkakuuluista osallistujat vastaavat itse.

Lisätietoa ja hakemukset:

Kuuloliiton verkkosivut: www.kuuloliitto.fi/kuntoutus/

Kuuloliiton aluetyöntekijät: www.kuuloliitto.fi/kuntoutus/yhteystiedot/aluetyontekijat/
kuntoutussihteeri Maria Timonen p. 0400 903 407, maria.timonen@kuuloliitto.fi

Kaikille hakijoille ilmoitetaan kurssivalinnasta kirjeellä. Valinnassa etusijalla ovat hakijat, jotka eivät aikaisemmin ole osallistuneet kuulon sopeutumisvalmennukseen.

ERKKI AHONEN

Kuuloliiton valtakunnalliset KESÄPÄIVÄT!

16.-18.6. 2017

Leppävirta - Vesileppis

Ohjelmatarjonta:

Hiihto/kelkkakisat
Kylpylä, hiihtoareena, kuntosali
VIP-sauna-alue ulkona
Minigolf, frisbeegolf
Vapaata yhdessäoloa
Jumppaa ja joogaa
Tanssit
Jumalanpalvelus
Kotiseutumuseo
Retkeilyä ja kalastusta omatoimisesti Etelä-
Konneveden kansallispuiston alueella
(www.luontoon.fi/etela-konnevesi)
Baritoni JORMA HYNINEN konsertti Leppävirran
kirkossa
SUOMI 100-juhla
STAND UP-komiikkaa
Harrastemyynti-näyttely

Osallistumispaketti PE-SU

(sis. majoitus, ohjelma + 2x päivällinen, 2x lounas):

165 € 2hh/2vrk/1hlö

260 € 1hh/2vrk/1hlö

144 € 4hh superior/2vrk/1hlö

Osallistumispaketti LA-SU

(sis. majoitus, ohjelma + 1x päivällinen, 2x lounas):

105 € 2hh/1vrk/1hlö

145 € 1hh/1vrk/1hlö

77 € 4hh/1vrk/1hlö

Leppävirran kunta tarjoaa tulokahvit (la)
Kuuloliitto tarjoaa päätöskahvit (su)

TULE MUKAAN nauttimaan yhteisestä hauskanpidosta monipuolisen ohjelman merkeissä,
savolaisesta kesästä ja tapaamaan tuttuja ja tuntemattomia ystäviä ympäri Suomen!

Myös läheiset ovat lämpimästi tervetulleita.

VESILEPPIS sijaitsee 5-tien varrella 55km Kuopiosta etelään. www.vesileppis.fi

TERVETULOA!!

TEKSTI: HANNU NUUTTILA,
KIRSI MIKKANEN JA MAIRE PALTARE
KUVAT: HANNU NUUTTILA JA
SEIJA TANNINEN

tiedottaa

"Ja siellä kaikilla oli niin mukavaa..."
Kopolassa vietettiin vanhan ajan joulua

Kopolan Kannatusyhdistys ry:n vapaaehtoiset herättivät Kopolan joulun. Aikaisemmin Kopolassa vietettiin joulua 1970-luvulla. Nyt Kopolan Kannatusyhdistyksen puolelta joulunpyhinä puuhassa mukana "ruokapalkalla" neljä vapaaehtoista talkoolaista, isäntäparina ja apuna . Sitä ennen joulun suunnitteluvaiheessa vieläkin isompi porukka, joulutyöryhmä, suunnitteli joulun järjestelyt. Ainoastaan herkkuruuat loihtinut emäntä sai vaivoistaan pientä palkkaakin. Onneksi vieraista erityisesti ehätti apuun. Tulevaisuudessa joukkoa on syytä suurentaa, sillä keittiöväki teki ympäröityä päiviä joka päivä. Illalla ehti hätäisesti saunaa. Tosin vieraat palkitsivat heidät runsain kiitoksilla. Joulun ohjelmassa korostettiin vanhan ajan joulua. Perinteistä valkoista joulua emme saaneet, päin vastoin vettä satoi melkein joka päivä. Onneksi huoltoyhtiö oli hiekoittanut jääpihan hyvin, eikä vahinkoja sattunut. Kun vieraat saapuivat aatonaattona, isäntäpari oli käynyt hakemassa kuuset Kopolan omasta metsästä. Tervetuloa-tilaisuudessa tutustuttiin talon tapoihin ja toisiinsa, järjestettiin aaton hartauden ja jouluaamun kirkkomatkan kyydit ja saunomisvuorot. Remontissa oleva saunarakennus aiheutti hieman hankaluutta ja pukuhuoneena toiminut pressukatos ei houkuttellut, joten yleensä Kopolan suosikkinumero saunominen

ei saanut valtavaa suosiota, mutta joka päivä sauna lämmitettiin. Osallistujat kotoutuivat nopeasti, alkuun tuntemattomat olivat tuttuja jo parin päivän päästä, ja ruokapöydässä juttu lensi.

Vieraat osallistuivat joulun järjestelyihin, joku keittiössä, joku kuusten koristeluissa oman harrastuneisuutensa mukaan. Ohjelman suorittamisessakin löytyi soitotaitoisia ja runon harrastajia. Facebook-kirjoituksessaan: "Ihanat tarjoilut saivat usean jouluvieraan kirjoittamaan ja lausumaan runoja." Aaton joulurauhan julistuksen tuli elokuvaohjaaja kuvauskalustonsa kanssa tallentamaan.

Tämä hänen sanojensa mukaan "nappiin onnistunut kohtaaminen" nähdään ehkä ensi kesänä elokuvapäivillä valmistuvassa Kopola-elokuvassa ikuistettuna. Joulupäivällinen veti suut messingille. Pelkkää kiitoista kuului joka puolelta niin aattona kuin muina päivinä. Ja tietysti yhdessä laulettiin vanhoja tuttuja joululauluja.

Alkuperäinen joulupukkimme sairastui. Niinpä Kari veti empimättä pukin tamineet niskaansa ja onnistui hommassa tosi mahtavasti. Eija Isaksson haastatteli pukkia. Pukki ei oikein ikäkuuloltaan tahtonut kuulla kysymyksiä, mutta kun hänelle kerrottiin kirjoitustulkkauksesta ja laitettiin vielä kuulokkeetkin päähän, jolla kuuli induktiosilmukasta, niin johan alkoi juttu sujua. Pukki myös kätteli jokaisen lahjan saajan. "Ai kävi täällä joulupukki sillä aikaa, kun ulkona käväisin", veisteli Kari takaisin saliin saapuessaan. "Harmi, kun en päässyt näkemään..."

Kuuleminen olikin varmistettu sekä induktiosilmukajärjestelmän että kirjoitustulkkauksen avulla. Maini-

ot ja erittäin joukkoon sopeutuvat kirjoitustulkit ja saivat erityisesti huomiota ja kiitosta huolehtiessaan sekä seurakunnan aattohartauden että jouluaamun jumalanpalveluksen tulkkauksen. Kovin moni seurakuntalainenkaan ei ennen ollut moista nähnyt. Joulupäivänä vieraiksi kutsuttiin Kopolan ensimmäinen johtaja , joka kertoi varhaisista jouluista, ja pitäjän historian armoitettu taitaja, kotiseutuneuvos , joka kertoili kuhmoislaisista joulutavoista. Esimerkiksi aikoinaan Kuhmoisten jouluun kuului joulukurki, turkiksiin puettu hahmo, jolla oli kaulana pitkävirtainen kirves.

Tapaninpäiväksi oli suunniteltu rekiajelua ”niin kuin ennenkin”, mutta sitä ei voitu toteuttaa kelin ja vetohevoisten puutteen takia. Kuhmoislaiset monet ratsutallit olivat hävittäneet rekeä vetämään koulutetut hevosen, ja porojakin yritettiin eräältä tilalta, mutta nekin oli ehditty vuoden aikana hävittää. Tapaninpäivää vietettiin Punasiivessä perinteisesti seuraleikein ja tapaintanssein. Jälleen Jorma K. Lehtonen oli tätä ikuistamassa, ja kuvausassistentteina toimivat Kari ja Hannu.

Vieraat kiittivät jälkeensä. Tässä yksi: ”Iso kiitos ihanasta joulusta. Ateriapalvelu oli niin erinomaista että oli aivan mykistynyt; ei missään, koskaan ole ollut näin hyvin otettu esimerkiksi keliaakikko huomioon. Ruoka ja kaikki oli viimeisen päällä. Kaikki joulumme viihtyvyyden eteen töitä tehneet henkilöt olivat todella sydämellisiä ja ihania ihmisiä. KIITOS vielä kerran. Koitamme ensi jouluna uudelleen jos järjestetään.”

Ja toinen runon sanoin: ”Mukavan Joulun Kopolassa vietin, seuraavaa matkaa sinne jo mietin.”

Elokvafestivaali 2017 seuraava suuri ponnistus

Hetken Kopolan Kannatusyhdistys ry suunnitteli Kopolan pääsiäisen 2017 järjestämistä. Mutta todettiin, että se on liian pian ja se vaatisi pitemmän suunnitteluajan,

kuten joulukin. Toivottavasti pystymme tulevaisuudessa järjestämään Kopolan joulun 2017, mutta myös Kopolan pääsiäisen 2018. Seuraava suuri ponnistus on Kopolan elokuvafestivaali 2017 viimekesäisen Kopolan elokuvakesän malliin. Elokvafestivaalin suojelijaksi on pyydetty presidentti .

Elokvafestivaali pidetään elokuun ensimmäisellä viikolla kaksiosaisena. Ensimmäisessä osassa 1.-3.8. elokuvaohjaaja Jorma K. Lehtosen opastuksella käydään lävitse elokuvan tekemisen periaatteita ja valmistetaan harjoitustyönä jo aiemmin mainittu elokuva Kopolasta, johon tulee katkelmia joulustakin. Elokuvan käsikirjoitus on tekeillä, sitä ahkeroi sama työryhmä, joka on suunnitellut ja valmistellut elokuvapäivät ja joulun, ja asia-asiantuntijoina ovat mukana ja . Elokvafapaja toteutetaan Kopolassa ja osittain Pihlajakosken elokuvakylässä.

Toisena osana on varsinainen elokuvaseminaari 4. - 6. 8. Sen teemana on Suomi 100 vuotta - elokuva osana kansallisen kulttuurin, historian ja muistin perintöä. Siinä luennoin, elokuvanäytteen ja kokonaisen elokuvin perehdytään aiheeseen erityisesti kolmen suomalaisen elokuvan merkittävän ohjaajan, (1912–2000), (1929–1990) ja

n (1957 -) töiden kautta. Pääluennoitsijana on Tallinnan yliopiston professori J . Koska pyritään myös elokuvan kokemukseen, elokuvia tarkastellaan paneeleissa, joihin pyritään saamaan kiinnostavia elokuvataiteen nimiä ja joihin yleisön toivotaan osallistuvan.

Kumpaankin osaan voi osallistua erikseen tai kumpaankin yhdessä. Elokvafapaja on internaattitapahtuma, eli silloin asutaan koko ajan Kopolassa. Elokvafesemiinariin voi osallistua päiväkävijänäkin, mutta myös kokonaishoidossa Kopolassa. Elokvafestivaalista ilmoitamme tarkemmin seuraavassa lehdessä. Mutta alustavasti siitä voi tiedustella jo (maire.paltare@gmail.com).

*Suomi
Finland*
100

sekä Suomesta että Euroopasta. SI-järjestöjen Euroopan kattojärjestö EURO-CIU:n tapahtuma järjestetään ensimmäistä

Kuuloliitto ry:n aikuisten SI-käyttäjien toimikunta.

Kaksipäiväinen symposium on suunnattu SI-käyttäjille, SI-lasten vanhemmille ja ammattilaisille. Tervetuloa!

Koulutuksen esteettömyys ja elinikäinen oppiminen
ja kognitiivinen kehitys
suunnittelu

Esteetön

www.euro-ciu2017.fi
euro-ciu.symposium@lapci.fi

CITO

EURO-CIU a.s.b.l.
European Association of Cochlear Implant Users

Pohjoismainen kuuroutuneiden kesäviikko

Ruotsin kuuroutuneiden järjestö Vuxendöva i Sverige (VIS) järjestää pohjoismaisen kuuroutuneiden kesäviikon Leksandin kansanopistolla, Ruotsissa 16.–22.7.2017.

Kesäviikon ohjelmassa on luentoja mm. kehonkielestä, kuulevana ja kuurona elämisestä, kuulon menettämisestä ja takaisin saamisesta sekä retkiä ja viihdeohjelmaa.

Viikon hinta on n. 450 eur ja siihen sisältyy majoitus kahden hengen huoneessa, ruokailut, retket ja muu ohjelma. Lapset pääsevät puoleen hintaan.

Ilmoittautumiset viimeistään 31.3.2017: kansli@visriks.nu, p. +46 76 800 3775, Vuxendöva i Sverige, Järnvägsgratan 36, 131 54, Nacka, Sverige.

Kesäviikolle pyritään järjestämään kielitulkkaus (pohjoismaiset kielet tulkataan suomeksi ja päinvastoin) sekä kirjoitustulkkaus ja viitotun puheen tulkkaus. Lisätietoja tulkkauksesta: Liisa Sammalpenger, sammalpengergmail.com

Jos haluat matkustaa kesäviikolle ryhmän mukana, ota yhteyttä Kalle Tervaskariin, kalle@tervaskari.fi

Lisätietoja kesäviikosta:
http://www.kuuloliitto.fi/fin/vertaistoiminta/kuuroutuneet/pohjoismainen_toiminta/
<http://vdrn.org/>

Kutsu Kuuloliiton kuuroutuneiden toimikunnan yleiskokoukseen

Kuuroutuneiden toimikunnan yleiskokous pidetään kuuroutuneiden viikonlopun yhteydessä 7.5.2017 klo 9:30 Hotelli Nuuksiossa, os. Naruportintie 68, 02680 Espoo.

Kokouksessa valitaan muun muassa toimikunnan jäsenet ja puheenjohtaja. Kuuloliiton sääntöjen mukaan äänioikeus kokouksessa on paikalla olevilla liiton jäsenyhdistysten jäsenillä.

Tervetuloa!

Kuuroutuneiden toimikunta

Seuraa Kuuloliittoa Facebookissa

Tervetuloa kuuroutuneiden viikonloppuun Espooseen 5.–7.5.2017

Kuuroutuneiden toiminnan 35-vuotista taivalta juhlistetaan Espoossa, Hotelli Nuuksiossa, joka sijaitsee Nuuksion kansallispuiston laidalla Siikajärven rannalla.

Viikonloppuun ovat tervetulleita myös omaiset ja ystävät sekä kaikki toiminnasta kiinnostuneet.

Ohjelma

Perjantai

- Taikofon -esittely (www.taikofon.fi), päivällinen, sauna, vapaata yhdessäoloa

Lauantai

- Ohjattu vesijumppa, Juha Sandell / Sormiaakkosviestinnän (SAV) opiskelua, Sirkka-Liisa Sandelin-Nertamo
- Puheentunnistuksen uudet tuulet – tiede ja arki kohtaat, Aalto-yliopisto ja Humanistinen ammatti- korkeakoulu
- Pihapelejä
- Juhlapäivällinen
- Iltaohjelmaa, näyttelijä Eero Enqvist

Sunnuntai

- Kuuroutuneiden toimikunnan yleiskokous, jossa valitaan muun muassa toimikunnan jäsenet ja puheenjohtaja
- Ajankohtaisia aiheita
- Täh!?, Tuula Haarala-Räisänen

Viikonlopun aikana on kirjoitustulkkaus ja viitotun puheen tulkkaus (myös iltaisin).

Hinnat

- Perjantai-sunnuntai 150 eur/2hh, 190 eur/1hh (sisältää ohjelman, ruokailut ja majoituksen)
- Lauantai-sunnuntai 130 eur/2hh, 170 eur/1hh
- Päiväkäynti: la 70 eur, su 50 eur (sisältää ohjelman ja ruokailut)

Matkoista korvataan Kuuloliiton jäsenyhdistysten jäsenille 30 eur ylittävä osuus julkisten kulkuneuvojen taksan mukaan. Osallistumismaksu laskutetaan jälkikäteen.

Perjantaina järjestetään yhteiskuljetus klo 16:00 Helsingistä Nuuksioon ja sunnuntaina klo 14:30 Nuuksiosta Helsinkiin. Espoon Leppävaaran ja Hotelli Nuuksion välillä on bussiyhteys.

Ilmoittautumiset viimeistään 14.4.2017:

Tarja Kaikkonen, Kuuloliitto ry, Ilkantie 4, 00400 Helsinki, p. 050 536 5162 (tekstiviestit), tarja.kaikkonen@kuuloliitto.fi

Kerro ilmoittautumisen yhdessä, osallistutko ohjattuun vesijumppaan vai SAV:n opiskeluun sekä tarvitsetko yhteiskuljetusta ja mahdollinen erityisruokavaliosi.

Ilmoittautuneille lähetetään tarkempia tietoja lähempänä tilaisuutta.

Tuetut lomat huonokuuloisille aikuisille ja heidän läheisilleen vuonna 2017

Voimaa vertaisuudesta – loma omatoimisille aikuisille

Lomapaikat ja -ajat:

Imatran Kylpylä, Imatra	8. - 13.10.2017
Kylpylähotelli Päiväkumpu, Karjalohja	8. - 13.10.2017
Kylpylähotelli Rauhalahti, Kuopio	8. - 13.10.2017
Yyterin Kylpylähotelli, Pori	8. - 13.10.2017

Viimeinen hakupäivä: 3 kk ennen loman alkua

Omapastuuosuudet: Loman omapastuuosuus on 20 €/hlö/vrk, alle 17-vuotiaat ilman omapastuuta.

Matkakuluista lomalaiset vastaavat itse

Järjestäjä: Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry (MTLH ry)

Loman sisältö: Lomaan sisältyy täysihoito, majoitus kahden hengen huoneessa, lomapaikan allasosaston ja kuntosalin käyttö sekä yleinen vapaa-ajan ohjelma. Kuuloliiton vertaisohjaaja on lomalla mukana ja lisäksi Kuuloliitto tarjoaa kuuloaiheisia luentoja ja ryhmäkeskusteluja viikon aikana. Lomalla on mahdollisuus osallistua ohjattuihin toimintatukioihin oman mielenkiinnon ja toimintakyvyn mukaisesti. Loma alkaa tulopäivän päivällisellä ja päättyy lähtöpäivän lounaaseen.

Loman tavoite: Tavoitteena on, että osallistujat tapaavat muita huonokuuloisia ja saavat vertaisseuran kautta tukea ja voimavaroja arkeen. Lomalla jokaisen tulee selviytyä itsenäisesti tai oman avustavan henkilön kanssa.

Hakemuksen täyttäminen: Samassa taloudessa asuvat täyttävät yhden yhteisen hakemuksen, muutoin jokainen hakee lomalle henkilökohtaisesti. Hakemus täytetään huolellisesti, **koska puutteellisesti täytettyjä hakemuksia ei käsitellä.** Henkilötunnus ilmoitetaan täydellisenä sekä muut henkilö- ja osoitetiedot. Tulotiedot on merkittävä myös puolison osalta, vaikka lomaa anoisikin yksinään. Lomatuen tar-

peen perustelut ovat välttämättömät. Perusteluja-kohtaan on syytä kirjoittaa terveydelliset, erityisesti kuuloon liittyvät asiat, esim. kuulokoje ja huonon kuulon aiheuttamat vaikeudet.

Hakemukseen on merkittävä sille varattuun kohtaan tieto järjestöstä, jonka varaamaa lomajaksoa anotaan "Kuuloliitto/Aluetyö". Lomatuen hakeminen ei edellytä Kuuloliiton paikallisyhdistyksen jäsenyyttä.

Tuetun loman voi saada korkeintaan joka toinen vuosi. Lomaviikolle voi osallistua myös omakustanteisesti. Myönteisistä lomatukipäätöksistä ilmoitetaan lomatuen saajalle noin 2 kk ennen loman alkamispäivää. Hakemuksia ei palauteta. Peruutukset myönnetystä lomatuesta on tehtävä henkilökohtaisesti lomajärjestöön.

Lisätietoja ja hakemuslomakkeita saa Kuuloliiton kuntoutussihteereiltä:

Riitta Pulkkinen (Imatran Kylpylä) 0400 750 566
riitta.pulkkinen@kuuloliitto.fi
Johanna Juola (Päiväkumpu) 0400 802 667
johanna.juola@kuuloliitto.fi
Maria Timonen (Rauhalahti) 0400 903 407
maria.timonen@kuuloliitto.fi
Tuija Vuori (Yyteri) 0400 802 668
tuija.vuori@kuuloliitto.fi

sekä: MTLH ry:stä p. 010 2193 464, p. 040 455 7067 klo 9-13
sähköinen hakulomake: www.mtlh.fi

Hakemukset palautetaan osoitteella:

Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry,
Mannerheimintie 31 B 20,
00250 HELSINKI

CI-viikonloppu Kopolassa 26.5.-28.5.2017

Teema: stressinpurku

Hinta: 100 euroa

Ohjelmassa mukavaa, stressitöntä yhdessäoloa, kokemusten vaihtoa, ohjattua toimintaa, virkistävää saunomista ja uimista.

Viikonloppu alkaa perjantaina kello 18.00 ja päättyy sunnuntaina iltapäiväkahviin. Viikonlopun hinta on 100 euroa omilla liinavaatteilla tai liinavaatteet Kopolasta 15 euroa. Matkat korvataan Kuuloliiton jäsenille 30 euroa ylittävältä osalta.

Lisätiedot

Clton tapahtumatyöryhmä
mari.myllymaki@iki.fi

Ilmoittautumiset ja erikoisruokavaliot

Kopolan kurssikeskus
puh: 03 5522 123
040 7703803
satu.laitinen@kuuloliitto.fi
ulla.salonen@kuuloliitto.fi

Kuuloliitto ry – jaettavat apurahat

Kevät 2017

Kuuloliitto ry julistaa haettaviksi apurahoja vuodelle 2017 opintomatkojen, opiskelun sekä tutkimustyön tukemiseksi. Apurahat on tarkoitettu:

- * kuulovammaisille opiskelijoille sekä
- * kuulovammaisten lasten hyväksi työskenteleville ja
- * kuulovammaisia lapsia koskevan tutkimustyön tukemiseksi.

Avustettavan opinnäytetyön tulee olla vähintään ammatikorkeakoulututkintoon liittyvä päättötyö tai yliopisto- tai korkeakoulututkintoon liittyvä pro gradu tai diplomityö.

Tutkimushankkeelta edellytetään lisensiaatti- tai väitöskirjatason tutkimusta tai muuta tieteelliset kriteerit täyttävää laajaa tutkimusta tai selvitystä.

Apurahaa haetaan erillisellä lomakkeella. Lomake ja tarkemmat ohjeet apurahan hakemiseksi ovat saatavilla osoitteessa: <http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuuloliitto/organisaatio/apurahat/>

Hakemukset tulee toimittaa 30.4.2017 mennessä postitse osoitteeseen:

Kuuloliitto ry
Ilkka Sivula, Ilkantie 4, 00400 Helsinki

HUOM! Hakemukset skannataan, joten materiaalia ei tule nitoa yhteen.

Lasten ja nuorten leirit

Kuuloliiton kesäleirit ovat ehdottomasti huonokuuloisten lasten ja nuorten kesän kohokohta. Leirien tärkeintä antia ovat vertaistuki sekä uudet elämykset. Leireillä tavataan vanhat ja uudet ystävät mukavan tekemisen parissa. Parhaat leikit ja pelit järjestävät koulutetut ja turvalliset leiriohjaajat.

Etelä-Suomen lastenleiri

**Högsandin kurssikeskus,
Hanko**

27.6.–2.7.

Eteläisen Suomen kesämeno nro 1. Upea Högsandin kurssikeskus kutsuu jälleen huonokuuloiset lapset viettämään kesäleiriä seikkailuiden ja hauskojen aktiviteettien parissa. Tule mukaan ja pakkaa uikkarit laukkuun!

Pohjois-Suomen lastenleiri

**Hilturannan leirikeskus,
Pudasjärvi**

17.–22.7.

Ensi kesänä Pohjois-Suomen lapset saavat nauttia uudesta, kesäisemmästä leirijankohdasta. Tällä kertaa uskaltaudumme varmasti uimaan luonnonvesiin. Toki tarjolla on monenlaista muutakin ällistyttävää puuhaa. Tervetuloa mukaan seikkailemaan!

Valtakunnallinen nuortenleiri

**Lomakeskus
Koivukankare,
Kaarina**

29.7.–3.8.

Tämän leirikokemuksen jälkeen jaksaa koulunpenkillä koko talven. Tulethan mukaan?!

Lisätiedot:

Taneli Ojala, p. 050 567 0748, taneli.ojala@kuuloliitto.fi

Sopeutumisvalmennusta lapsille ja aikuisille

Aikuisten kurssilla omaiset voivat osallistua kahteen ensimmäiseen päivään. Lasten kursseilla perhe on mukana koko ajan. Kurssit järjestetään Mikkelin Anttolassa.

HAKU KÄYNNISSÄ

- Kuulovammaisten aikuisten osittainen perhekurssi 2.-6.4.2017
- Kuulovammaisten koulunsa aloittavien lasten perhekurssi 22.-26.5.2017
- Kuulovammaisten alakoulaisten perhekurssi 12.-16.6.2017
- Kuulovammaisten alle kouluikäisten lasten perhekurssi 14.-19.8.2017
- Menieren tautia sairastavien aikuisten osittainen perhekurssi 4.-8.9.2017

LISÄTIETOJA

www.verve.fi
www.kela.fi

MAJOITUS JA
RUOKAILU
www.anttolanhovi.fi

Verve 0400 442 527
kuntoutussihteeri.mikkeli@verve.fi

KURSSI@LSSY.FI

Palautetta Kuuloviesti-lehdestä voit antaa verkossa osoitteessa: www.kuuloliitto.fi -> Kuuloviesti -> Anna palautetta. Toimituksen yhteystiedot löytyvät lisäksi lehden sisäkannesta. Palautteiden antaneiden kesken emme arvo enää lehtilahjakortteja.

RISTIKON 6/2016 RATKAISU

URAT
REKI
ASKI
LUUT
S
AVANTO ISTUVAT
LEPO MASU HITU
ATEENA AMMATIT
TOTTENHAM TIIA
J N ÄKEÄ V
KÄSSÄTÄ RISKIT
ARTO ATEISTI I
AJAVAT D KIEKU
ESUTUPA ÄLLÄT
ROSITA EMOT N
T R R I AINE
KYN SILEIKKURIT
ASIA ANNE LISA
L **NURINKURINEN**
ARAL TAAS SATA

Kuulokuvat.fi näyttää missä kuuluu

Uudistimme kuuloesteettömyyspalvelumme Maps.qlu.fi nimen. Uusi nimi – Kuulokuvat – kertoo vanhaa nimeä paremmin palvelumme sisällöstä. Palvelussamme näet tiedot kokoontumistiloista ja palvelupisteistä, joissa kuulolaitteen käyttäjät kuulevat selkeästi. Sieltä löytyvien tilojen ja palvelupisteiden induktiosilmukoiden laatu on testattu SFS standardin mukaisesti, ja tiloista löytyy induktiosilmukan kuuluvuuskartta.

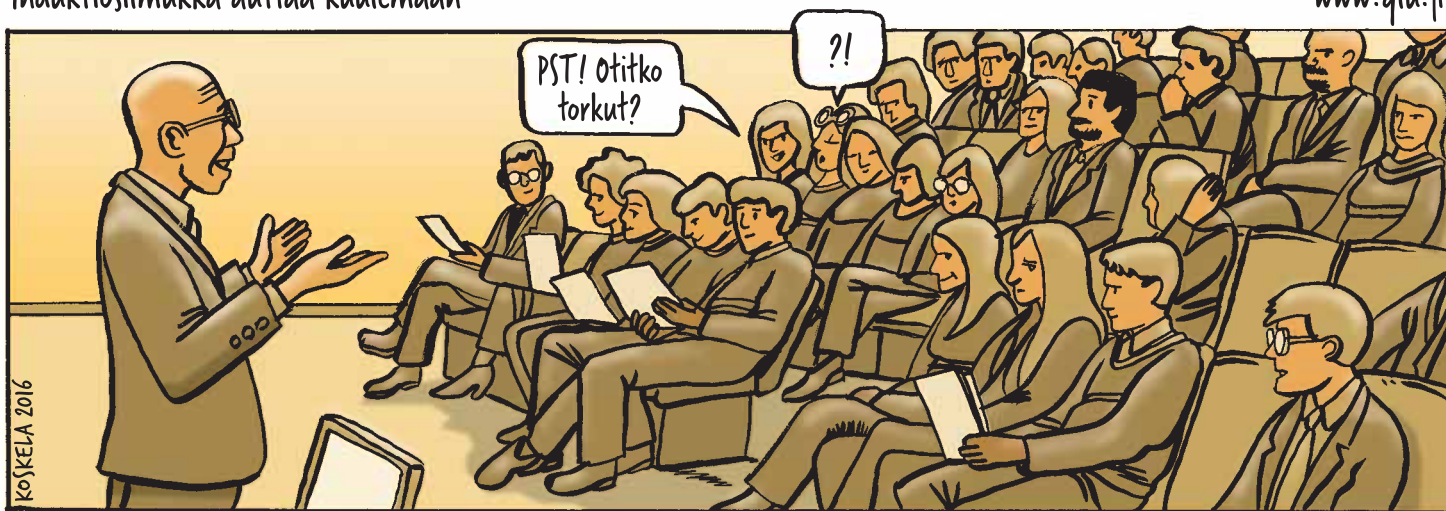
Kuulokuvat –palvelussa voit myös ehdottaa laatukartoitusta tiloihin, josta ei löydy kuuluvuuskarttaa sekä induktiosilmukan asentamista tiloihin tai palvelupisteisiin, joissa sitä ei ole. Voit myös äänestää muiden tekemiä ehdotuksia ja antaa palautetta tilojen omistajille kuuloesteettömyyden toteutumisesta.

Qlu Oy:n tavoitteena on parantaa kuulolaitteen käyttäjien yhdenvertaista ja esteetöntä kuulemistä arkipäivän toiminnassa ja tilanteissa. Yhdenvertaisuus on toimintamme ytimessä, siksi olemme mukana Sitoumus2050 hankkeessa. Olemme sitoutuneet edistämään yhdenvertaisuutta kertomalla kuulolaitteen käyttäjille kohteista, joissa kuuluu hyvin.

Kuulokuvat löytyy osoitteista kuulokuvat.fi ja www.kuulokuvat.fi, sekä vanhasta tutusta osoitteesta maps.qlu.fi/.

Esteettömän kuulemisen puolesta

Kannattaa kartoittaa induktiosilmukan toiminta. Katso www.kuulokuvat.fi ja tiedät missä kuuluu.

Kuuloliitto järjestää

**Vertaistukikoulutuksen tinnitusryhmien
vetäjille 6.- 7.5.2017 Tampereella.**

Koulutus on tarkoitettu henkilöille, joilla on omakohtaista kokemusta tinnituksesta ja jotka ovat kiinnostuneita toimimaan tinnitusryhmän vetäjänä.

Lisätietoja koulutuksesta antaa suunnittelija Anna-Maija Tolonen anna-maija.tolonen@kuuloliitto.fi
044 7525574

Ristiikko 1 • 2017

Lähetä ristikön ratkaisu **13.3.2017** mennessä
Kuuloviestin toimitukseen os. Ilkantie 4, 00400 Helsinki.
Litä mukaan nimesi ja osoitteesi.

Oikein vastanneiden kesken arvotaan Otavamedian
lehtilahjakortti. Edellisikerran ristikön voittaja oli
Markku Nieminen Sastamalaista.

”Hörselförbundets evenemang kan ha stor betydelse när det gäller att känna samhörighet och vinna förnyad styrka.”

Välfärd genom att arbeta tillsammans

År «rar vi 100 år av självständighet i Finland. Även Hörselförbundets och hörselhandikappsektorns historia går tillbaka på den tid då landet blev självständigt. Redan 1918 inhämtades en verksamhetsmodell från Tyskland och 1926 grundades den tvåspråkiga föreningen Huonokuuloisten Suojaamisyhdistys – Skyddsföreningen för Lomhörda. Fyra år senare grundades den organisation som i dag går under namnet Kuuloliitto – Hörselförbundet. Hörseltidningen Kuuloviestis historia går också ända tillbaka till 1934.

Under denna hundraårsperiod har tjänsterna för hörselskadade i Finland i ett internationellt perspektiv utvecklats till att vara av yppersta klass. Ännu under de första åren av självständighet fanns det praktiskt taget inga hjälpmedel, utan man tog hjälp av s.k. synhörrel, en kommunikationsmetod som är något mer omfattande än enbart läppavläsning. Som en följd av vinter- och fortsättningskriget blev hörselskador allt allmänare, vilket ledde till omfattande hörselsållningar och ändringar i lagstiftningen. Ändå tog det decennier av aktivt arbete för att få hörapparater tillgängliga för de hörselskadade. Hörselförbundet stod länge i bräsch när det gäller att utveckla rehabiliteringstjänster för hörselskadade, men de senaste åren har tyngdvikten alltmer kommit att förskjutas från serviceproduktion till intressebevakning.

Temat för självständighetens jubileumsår är Tillsammans. Även om det har skett mycket positivt i utvecklingen under en hundraårsperiod, kvarstår ändå svårigheter i vägen för hörselskadade när de vill vara delaktiga på flera områden. Hörselskadade är fortfarande inte i en jämlik ställning i t.ex. arbetslivet – det är betydligt svårare att få arbete jämfört med befolkningen i stort. Likaså kan rätt små brister i service och lokaliteter försvåra kommunikation och umgänge med andra. Det är verkligen av största vikt att vi när jubileet «ras, utöver att glädjas över uppnådda fördelar, också minns att föra fram sådana saker där det ännu «nns en hel del att förbättra.

Republikens president Sauli Niinistö betonade i sitt nyårstal att den egna välfärden i första hand borde tillgodoses innan man sedan i mån av möjlighet bistår andra. Många hörselskadade brottas även i detta nu med olika problem i vardagen, sådana problem som man inte nödvändigtvis kan lösa själv. Föreningarna och Hörselförbundets evenemang kan ha stor betydelse när det gäller att känna samhörighet och vinna förnyad styrka. Ibland kan redan det att man får se andra i samma livssituation ha en avgörande inverkan. Förhoppningsvis deltar så många medlemmar som möjligt i år deltar i Hörselförbundets verksamhet, antingen på plats eller via internet.

I oktober detta år ordnas förbundskongressen där man bland annat fattar beslut om Hörselförbundets kommande strategi. Ett av de viktigaste målen för påverkansarbete kommer säkert att utgöras av social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen. Handikapporganisationerna står nu inför en stor utmaning: hur garantera, att servicebrukarna är jämställda oavsett hemort och personliga resurser. Den starka värdegrund organisationerna står på kommer enligt min åsikt att ytterligare framhävas, i och med att reformerna långt har drivits på ekonomiska premisser. Hörselförbundet arbetar fortsättningsvis för att hörselhjälpmedel ska «nnas tillgängliga för så många som möjligt av de hörselskadade som har nytta av dem.

JUHA HIETALA

